

НАЦІОНАЛЬНА ГВАРДІЯ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ ІНСТИТУТ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

ОСНОВИ ПРОФЕСІЙНОГО ВТРУЧАННЯ (РЕАГУВАННЯ)

Частина 1

Підручник

Київ
2024

УДК 355.233.2:351.74](075)

К 87

Розробники:

М. О. Кітоторов – канд. юрид. наук, заступник начальника з наукової роботи, КІ НГУ (вступ, підрозд. 1.1, 1.2, 2.2; розд. 3, 4);

М. Л. Комісаров – канд. юрид. наук, доцент, начальник науково-організаційного відділу, КІ НГУ (підрозд. 1.3, 2.1, 2.2);

О. В. Хацаюк – начальник кафедри фізичного виховання, спеціальної фізичної підготовки і спорту – начальник фізичної підготовки і спорту, КІ НГУ (підрозд. 2.3 2.9, 2.10);

Є. В. Попков – начальник навчального центру підготовки підрозділів громадської безпеки та стабілізаційних дій, Міжнародний міжвідомчий багатопрофільний центр підготовки підрозділів НГУ (підрозд. 2.4, 2.5, 2.6);

О. Г. Власов – начальник навчального відділу, КІ НГУ (підрозд. 2.7, 2.8).

*Рекомендовано до друку вченою радою Київського інституту
Національної гвардії України (протокол № 5 від 02.12.2024 р.)*

Кітоторов М. О.

Основи професійного втручання : підручник / М. О. Кітоторов та
К 87 ін. Київ : КІ НГУ, 2024. Ч. 1. 88 с.

ISBN 978-617-8361-24-2

У частині 1 підручника розкрито поняття професійного втручання у діяльності підрозділів Національної гвардії України, а також основні принципи й підходи. Запропоновано базові техніки і тактики з підготовки та реагування військовослужбовців Національної гвардії України під час виконання правоохоронних функцій НГУ з огляду на провідні європейські практики.

Для курсантів, студентів та слухачів ВВНЗ та ЗВО зі специфічними умовами навчання. Видання також може становити методичне підґрунтя для командирів (інструкторів) навчальних центрів і військових частин Національної гвардії України, що здійснюють підготовку військово-службовців НГУ.

УДК 355.233.2:351.74](075)

Рецензенти:

А. В. Приходько, заступник начальника Міжнародного міжвідомчого багатопрофільного центру підготовки підрозділів НГУ – начальник штабу;

О. В. Ткаченко, канд. юрид. наук, старший дослідник, учений секретар вченої ради, КІ НГУ.

© Кітоторов М. О., Комісаров М. Л., Хацаюк О. В.,
Попков Є. В., Власов О. Г., 2024

ISBN 978-617-8361-24-2 © Київський інститут Національної гвардії України, 2024

ЗМІСТ

СПИСОК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ	4
ВСТУП	5
Розділ 1. ФУНДАМЕНТАЛЬНІ ОСНОВИ ПРОФЕСІЙНОГО ВТРУЧАННЯ	6
1.1 Поняття професійного втручання (реагування)	6
1.2 Концепція поступового (поетапного) втручання (реагування)	7
1.3 Градація: фази, рівні застосування фізичної сили, спеціальних засобів, вогнепальної зброї	9
Розділ 2. ТАКТИКА ЗАСТОСУВАННЯ ЗАХОДІВ ФІЗИЧНОГО ВПЛИВУ, СПЕЦІАЛЬНИХ ЗАСОБІВ ТА ПРИЙОМІВ САМОЗАХИСТУ	12
2.1 Універсальне положення тіла. Безпечні зони. Ударні зони	12
2.2 Безпечне розміщення. Безпечні позиції	17
2.3 Ударна техніка. Блокувальні удари	23
2.4 Техніка контролю. Спеціальні та підготовчі вправи	31
2.5 Техніка контролю. Тактика супроводу правопорушника	38
2.6 Техніка контролю. Застосування заходів поліцейського примусу – фізичної сили	40
2.7 Техніка контролю. Поверхневий огляд, надягання кайданків	49
2.8 Техніка контролю. Застосування заходів поліцейського примусу – спеціальних засобів (гумовий кийок)	61
2.9 Техніка контролю. Захист від нападу	67
2.10 Техніка контролю. Захист від нападу з метою заволодіння зброєю	78
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	83

СПИСОК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

НГУ – Національна гвардія України

СБОУ – сектор безпеки і оборони України

ВВНЗ – вищий військовий навчальний заклад

СБД – службово-бойова діяльність

ЗУ – закон України

СЗСУ – Статут Збройних Сил України

ВСТУП

Відповідно до статті 1 Закону України «Про Національну гвардію України» Національна гвардія України (НГУ) є військовим формуванням з правоохоронними функціями, що входить до системи Міністерства внутрішніх справ України і призначено для виконання завдань із захисту та охорони життя, прав, свобод і законних інтересів громадян, суспільства і держави від кримінальних та інших протиправних посягань, охорони громадської безпеки і порядку та забезпечення громадської безпеки, а також у взаємодії з правоохоронними органами – із забезпечення державної безпеки і захисту державного кордону, припинення терористичної діяльності, діяльності незаконних воєнізованих або збройних формувань (груп), терористичних організацій, організованих груп та злочинних організацій.

У процесі реалізації правоохоронних функцій та завдань особовий склад має право застосовувати заходи фізичного впливу (спеціальні прийоми боротьби), спеціальні засоби та вогнепальну зброю у випадках і порядку, передбачених чинним законодавством. Під час виконання покладених на Національну гвардію завдань реагування здійснюється з метою відвернення різних правопорушень і профілактики їх скоєння, запобігання правопорушенням або їх припинення, відновлення правопорядку та громадської безпеки.

Втручання має здійснюватися за принципом суворого застосування рівня сили, необхідного для припинення правопорушення, а також необхідності забезпечення безпеки та ефективності під час такого втручання. Це вимагає від військовослужбовців відповідної навченості та підготовки під час виконання завдань із забезпечення правопорядку. Раціональне застосування основних принципів, базових методик (тактик) із професійного втручання (реагування) безпосередньо впливає на фізичну та юридичну безпеку військовослужбовців НГУ.

Розділ 1. ФУНДАМЕНТАЛЬНІ ОСНОВИ ПРОФЕСІЙНОГО ВТРУЧАННЯ

1. Поняття професійного втручання (реагування).
2. Концепція поступового (поетапного) втручання (реагування).
3. Градація: фази, рівні застосування фізичної сили, спеціальних засобів, вогнепальної зброї.
4. Оцінювання (аналіз) необхідності та можливості застосування сили.

1.1 Поняття професійного втручання (реагування)

Діяльність НГУ під час забезпечення громадської безпеки та порядку в межах здійснення превентивних і поліцейських заходів примусу передбачає превентивний вплив і профілактику скоєння правопорушень, мінімізацію порушення прав, свободи, інтересів громадян та суспільства, запобігання правопорушенням або їх припинення і відновлення правопорядку.

Застосовувати превентивні й поліцейські заходи примусу військовослужбовці (правоохоронці) уповноважені в разі, якщо вони пройшли відповідну спеціальну підготовку з професійного втручання.

Професійне втручання – система методів, тактичних дій та різноманітних технік впливу, які служать для забезпечення належної безпеки військовослужбовця (правоохоронця) та досягнення максимальної ефективності під час виконання ним завдань, покладених на нього відповідно до чинного законодавства.

Підвищення ефективності реагування полягає у негайному застосуванні військовослужбовцями НГУ наданих повноважень під час виконання завдань служби з передбаченням можливих ризиків і прогнозуванні подальших кроків для вирішення конфліктних ситуацій.

Реагування здійснюється відповідно до встановлених алгоритмів і планів, які завчасно розробляються (наприклад, порядок першочергових дій на місці скоєння злочину, плани проведення спеціальних (спеціальних поліцейських) операцій).

У разі скоєння правопорушень військовослужбовці НГУ своєчасно реагують шляхом припинення протиправних дій відповідно до вимог чинного законодавства.

Тактика (техніка) дій реагування особового складу НГУ для припинення протиправних дій здійснюється згідно з базовою підготовкою правоохоронця, що є умовою для забезпечення здатності реагування військовими нарядами.

Фундаментальний принцип реагування полягає у злагодженості дій усіх видів військових нарядів (груп) НГУ в різних умовах під час виконання завдань з охорони громадської безпеки і порядку.

Під час реагування перевага надається методам вербальної комунікації шляхом переконання, ведення переговорів (діалогу) та деескалації, що дає змогу налагодити контакт і знизити напруженість.

У вирішенні конфліктних ситуацій військовослужбовцеві важливо правильно вибрати екіпірування, обладнання, мати належний зовнішній вигляд, який не має бути загрозливим і створювати атмосферу ворожості.

Поряд із цим до негайних заходів із підтримання та відновлення правопорядку відносять локальні заходи із застосуванням сили й засобів, які використовуються відповідними групами спеціального реагування (наприклад, група застосування спеціальних засобів, вилучення тощо), а застосування вербальної комунікації є додатковим складником керування кризовою ситуацією.

1.2 Концепція поступового (поетапного) втручання (реагування)

Реалізація повноважень військовослужбовцями під час реагування має бути законною, необхідною, пропорційною та ефективною.

Концепція реагування є важливою складовою заходів забезпечення громадської безпеки й порядку. Вона має три рівні:

- профілактичне (превентивне) реагування;
- оперативне реагування на зміни в оперативній обстановці;
- спеціальне реагування.

Профілактичне (превентивне) реагування

Під час профілактичного (превентивного) реагування вплив здійснюється стосовно осіб, які не становлять безпосередньої небезпеки для громадян і суспільства. Воно зводиться до охорони громадського порядку, під час якого є можливість здійснення профілактичного (превентивного) впливу на особу у поєднанні з оптимальним рівнем безпеки.

Із цією метою військовослужбовці НГУ проходять первинну підготовку за призначенням із подальшим опануванням навчальних програм на базі військових частин НГУ.

Оперативне реагування на зміни в оперативній обстановці

Оперативне реагування на зміни в оперативній обстановці здійснюється у разі виникнення ситуацій підвищеної небезпеки з необхідністю вибору тактик (техніки) дій з огляду на характер дій учасників конфліктних ситуацій, локацій їх проведення та засобів, що застосовуються.

Із цією метою військові наряди (групи) НГУ залучаються до додаткових занять, зборів, навчань тощо для здобуття навичок реагування із застосування спеціальних, транспортних та інших засобів, уніфікації практик впливу (порядку дій) до учасників конфліктних ситуацій.

Упровадження і розвиток практики застосування груп діалогу дає можливість оцінити обстановку, стабілізувати і знизити рівень загострення у конфліктних ситуаціях. Такі групи комплектуються із військовослужбовців, що мають відповідний рівень психологічної та юридичної підготовки, високий рівень комунікабельності, а також із військових капеланів.

Спеціальне реагування

Під час спеціального реагування вплив здійснюється з метою відновлення контролю у ситуаціях, учасниками яких є рішуче налаштовані особи, дії яких становлять небезпеку для інших громадян і суспільству загалом, а також локалізації груп осіб у місцях проведення акцій із застосуванням необхідних засобів у спосіб, визначений законодавством. Цей рівень реагування застосовується під час участі НГУ у спеціальних (спеціальних

поліцейських) операціях і вимагає застосування підрозділів спеціального призначення НГУ з відповідним обладнанням, екіпіруванням і зброєю.

Для здійснення спеціального реагування військовослужбовці НГУ залучаються спільно з іншими складовими сектору безпеки держави до спільних командно-штабних і практичних навчально-тренувальних навчань з метою опанування тактик і прийомів застосування підрозділів і відповідних засобів в умовах, максимально наближених до реальної обстановки.

Особовий склад, який не пройшов відповідної підготовки, заборонено залучати до проведення спеціальних поліцейських операцій.

1.3 Градація: фази, рівні застосування фізичної сили, спеціальних засобів та вогнепальної зброї

Міжнародна градація втручання (реагування) передбачає чотири фази (рис. 1.1):

- 1 – примус без фізичного контакту;
- 2 – застосування фізичної сили без спеціальних засобів;
- 3 – застосування фізичної сили та спеціальних засобів;
- 4 – застосування вогнепальної зброї.

Рисунок 1.1

Принцип градації застосування фізичної сили, спеціальних засобів та вогнепальної зброї – це комплекс дій від простої присутності до застосування зброї (рис. 1.2). Він застосовується правоохоронцями з огляду на дії, загрози чи напад із боку правопорушників під час виконання службово-бойових завдань з охорони громадського порядку.

Рисунок 1.2

Пунктиром показано засоби, які є складовою комплексу й за наявності можуть застосовуватися.

Переговори слід вести (у разі можливості) постійно, не наражаючи правоохоронця на небезпеку.

Службових собак використовують переважно для психологічного тиску. Це прирівнюється до застосування спеціальних засобів.

Контрольні запитання

1. За яким принципом здійснюється професійне втручання?
2. У якому разі військовослужбовці уповноважені застосовувати превентивні та поліцейські заходи примусу?
3. Що таке професійне втручання?
4. Що є важливим у вирішенні конфліктних ситуацій?
5. Що належить до негайних заходів із підтримання й відновлення правопорядку?
6. З яких рівнів складається концепція реагування?
7. Назвіть основні фази міжнародної градації втручання (реагування).
8. Які дії передбачає кожна фаза втручання (реагування)?

Розділ 2. ТАКТИКА ЗАСТОСУВАННЯ ЗАХОДІВ ФІЗИЧНОГО ВПЛИВУ, СПЕЦІАЛЬНИХ ЗАСОБІВ ТА ПРИЙОМІВ САМОЗАХИСТУ

1. Універсальне положення тіла. Безпечні зони. Ударні зони.
2. Безпечне розміщення. Безпечні позиції.
3. Ударна техніка. Блокувальні удари.
4. Техніка контролю. Спеціальні та підготовчі вправи.
5. Техніка контролю. Тактика супроводу правопорушника.
6. Техніка контролю. Застосування заходів поліцейського примусу – фізичної сили.
7. Техніка контролю. Поверхневий огляд, надягання кайданків.
8. Техніка контролю. Застосування заходів поліцейського примусу – спеціальних засобів (гумовий кийок).
9. Техніка контролю. Захист від нападу.
10. Техніка контролю. Захист від нападу з метою заволодіння зброєю.

2.1 Універсальне положення тіла. Безпечні зони. Ударні зони

Як показала практика, проблема зазвичай полягає не в технічному оснащенні правоохоронців, а в недостатньому тренуванні з використанням штатних засобів. Систематичні тренування дають змогу засвоїти техніку дій упродовж певного терміну часу залежно від особистих можливостей кожного правоохоронця, що навчається. Керівник має розуміти, що успіх у виконанні завдання складатиметься не тільки з матеріального оснащення, але і з якісної професійної підготовки особового складу.

Будь-які практичні вміння потребують часу на їх опанування та доведення до автоматизму. Вони мають стати так званою підсвідомою навичкою. Саме це і є метою занять (тренінгів), оскільки немає нічого більш швидкого і простого за виконання певної дії підсвідомо. І навпаки, помилкова підсвідомо реакція на прояв загрози, як правило, ставить правоохоронця у більшу небезпеку.

Надмірна довіра, обмежені технічні знання, нездатність адаптуватися до ситуації, вагання перед особою порушника – усі ці фактори потенційно небезпечні (смертельні).

У процесі патрулювання і безпосередньо під час затримання військовослужбовець може стикатися з різними підозрілими особами з непередбачуваною поведінкою, у незвичній ситуації, чисельній меншості, а також може виявитися менш озброєним або виснаженим боротьбою зі злочинцем (злочинцями), який фізично сильніший і обізнаний із бойовими мистецтвами.

Особиста безпека і безпека колег – головні чинники (умови) для того, аби військовослужбовці поверталися зі служби живими й неущкодженими. Задля цього необхідно збільшувати тренування у контактних видах єдиноборств, застосовуючи техніку, яка є дієвою, а не ту, що вважається популярною.

Прийоми, які розглядаються, цілком відповідають зазначеним вимогам. За відсутності додаткових указівок усі прийоми поширюються на обидві руки згідно з універсальними правилами. Отже, руку правоохоронця не можна називати сильною чи слабкою, кожна виконує свою функцію, однаково важливу й динамічну.

Під час виконання прийомів або дій кожна рука визначає бік тіла і відіграє конкретну роль:

АКТИВНА РУКА (*рука з боку зброї*) тримає та знімає/ставить на запобіжник зброю, натискає на спусковий гачок;

ЗАХИСНА РУКА (*рука з протилежного боку*) підтримує зброю і виконує прийоми.

Для правші бік зброї – це правий бік, а протилежний бік – лівий, для шульги – навпаки.

Вибір боку зброї чи протилежного боку залежить переважно від прицільного ока. Прицільним є око, що здійснює інстинктивне прицілювання. Під час стрільби з одним чи обома розплющеними очима насправді цілиться прицільне око.

Для визначення прицільного ока слід витягнути руку вперед і спрямувати вказівний палець на предмет на відстані кількох метрів, тримаючи обидва ока розплющеними. Заплющуючи очі по черзі, визначити, яке саме бачить палець на предметі. Це око буде прицільним.

Правша з лівим прицільним оком мусить навчитися діяти і стріляти, як шульга. Бік зброї має бути боком прицільного ока, оскільки під час прицілювання (стрільби) зброя і око інстинктивно стануть на одну лінію.

Під час навчання акцентується увага на тактичному оцінюванні ситуації, виборі можливого укриття, розумінні ознак небезпеки, оцінюванні дій потенційно небезпечних осіб. Практичне тренування розпочинається після засвоєння основ вибору позиції (бойової стійки) та положення тіла (біолонок).

Позиція (бойова стійка) повинна забезпечувати захист від травмування і швидкість (ефективність) застосування фізичної сили, спеціальних засобів або зброї в разі потреби. Кожний рух має бути природним. Завдання практичного тренування полягає в тому, аби досягти автоматизму дій після миттєвого аналізу загрози і свідомого вибору відповідного засобу чи прийому.

У міжнародних стандартах підготовки правоохоронців для впливу на порушника та реагування на загрози вироблена єдина позиція (бойова стійка) – «універсальне положення тіла». Універсальне положення тіла є універсальною бойовою стійкою, яку займає правоохоронець у випадках, які передбачають перехід до активних дій. Верхня частина тіла (тулуб і руки) завжди пов'язана з рухами прицільного ока, використанням зброї, спеціальних засобів, захисними діями, а нижня частина (таз і ноги) – для здійснення маневру та захисних дій. Верхня й нижня частини тіла мають різне функціональне навантаження, але стійка загалом однаково призначена для різних дій (прийоми рукопашного бою, застосування спеціальних засобів, застосування вогнепальної зброї).

Універсальне положення тіла забезпечує пропорційну відповідь на агресію з використанням мінімально необхідної сили. Правильне і швидке реагування на ситуацію дасть змогу вчасно відійти на безпечну відстань чи за укриття, перш ніж вихопити зброю і стріляти.

Універсальне положення тіла дає можливість опустити зброю, щоб звільнити й розширити поле зору, забезпечити захист тіла напівзигнутою рукою. Воно також забезпечує ведення стрільби

з пістолета, тримаючи руку з боку зброї притиснутою до тіла, без ризику вихоплення, водночас як вільною рукою утримують противника на відстані або відштовхують.

Задля здійснення превентивних заходів та/або застосування заходів фізичного впливу (спеціальних засобів, зброї) визначають *безпечні зони* (рис. 2.1).

Зона спостереження – відстань, яка дає змогу бачити (чути) події з метою оцінювання ймовірних загроз і вербально впливати на дії осіб. Така відстань дає можливість реагувати на зміну обстановки для безпечного і своєчасного розриву контакту з об'єктом загрози (людина, тварина, кинутий предмет, транспортний засіб, який створює загрозу, тощо), а також забезпечує своєчасне сповіщення командира (начальника), військовослужбовців (правоохоронців), цивільних осіб про характер і ступінь імовірної загрози.

Зона фізичного контакту – це зона, в межах якої потенційний правопорушник може здійснювати удари ногами або холодною зброєю.

Інтимна зона (дистанція клінчу) – зона максимального наближення особи до військовослужбовця. Така відстань вкрай небезпечна, дає змогу особі успішно, ефективно, без замаху, непомітно, без підготовчих дій (рухів, додаткових кроків) завдавати удари кулаком, ліктем, коліном, головою або холодною зброєю (небезпечними предметами).

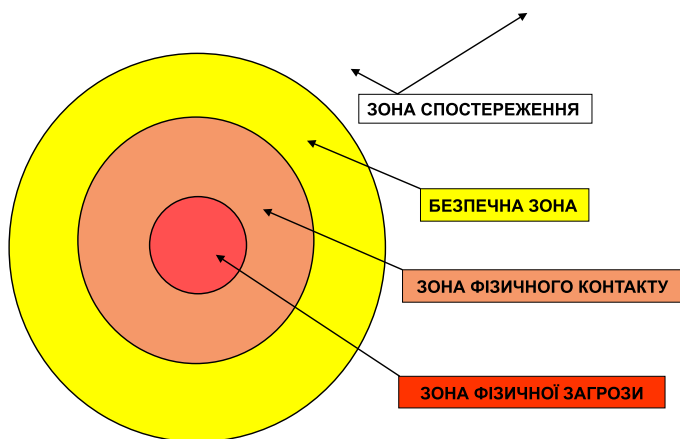

Рисунок 2.1

Тіло правопорушника умовно поділяють на три зони застосування до нього заходів фізичного впливу (рис. 2.2) залежно від рівня його агресивних дій і рівня загрози життю та здоров'ю військово-службовця або цивільної особи.

Червона зона (голова, шия, ключична ділянка, статеві органи, попереk (куприк), живіт). Удари з використанням спеціальних засобів категорично ЗАБОРОНЕНІ з будь-якою силою задля того, аби:

- виключити заподіяння СМЕРТЕЛЬНИХ травм;
- виключити кровотечі, зменшити ризики зараження гепатитом С, СНІДом тощо.

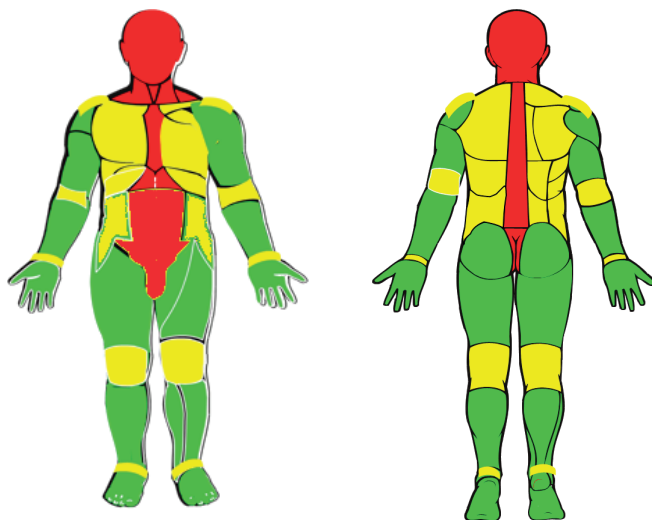

Рисунок 2.2

Завдання ударів по частинах тіла у червоній зоні руками чи ногами не обов'язково будуть ефективними, але можуть спричинити серйозні травми або смерть.

Жовта зона (корпус, суглоби). Удари завдаються з ПОМІРНОЮ силою для того, щоб:

- уникнути завдання СМЕРТЕЛЬНИХ травм;
- уникнути появи синців або гематом;
- забезпечити ефективну та швидку нейтралізацію противника або виведення його з рівноваги.

Зелена зона (верхні й нижні кінцівки). Потужні удари в зеленій зоні дають змогу ефективно впливати на рухливість особи і зменшити ризик подальшого нападу.

2.2 Безпечне розміщення. Безпечні позиції

Трикутник агресії – це уявний трикутник, у центрі якого перебуває особа. Фронтальна вершина трикутника являє собою напрямок найбільшої загрози для правоохоронця.

Повний ухил

Повний ухил являє собою переміщення військовослужбовця у будь-який бік із метою вийти з трикутника нападу, щоб розірвати контакт або ефективніше атакувати (рис. 2.3).

Рисунок 2.3

Кути підходу

Завжди займати позицію або переміщуватися до особи під кутом, розташованим навколо трикутника нападу. Ніколи не підходити спереду.

Напрямок, у якому правоохоронець наближається до особи, називається *кутом підходу*.

Кут можливих небезпечних дій середньостатистичної особи в напрямку правоохоронця від місця її розташування зазвичай не перевищує 30 градусів.

Ураховуючи зазначене, під час виконання СБЗ правоохоронцеві необхідно займати позицію і наближатися до особи під найбезпечнішим кутом підходу. Намагатися ніколи не підходити з фронту.

У разі неможливості уникнення підходу з фронту слід постійно бути готовим до переміщення, аби вийти з лінії атаки, вийти з трикутника агресії, щоб розірвати фізичний контакт і створити сприятливі умови для протидії (див. рис. 2.4).

Під час несення служби з ОГП військовим нарядом у складі двох військовослужбовців той, хто перевіряє документи, повинен перебувати з боку від особи, яку перевіряють, а той, хто страхує, – за спиною особи, яку перевіряють, поза зоною її видимості, бо в разі загострення ситуації саме його дії будуть найбільш ефективними й несподіваними (див. рис. 2.5).

Під час несення служби з ОГП військовим нарядом із трьох військовослужбовців двоє займають ті ж самі позиції, що й у попередньому прикладі, а третій – позицію поодаль, для більш широкого спостереження і запобігання раптовій агресії чи втручання сторонніх осіб.

Безпечні позиції

Позиція підходу. Загальна безпечна позиція, що забезпечує контакт з особою, зберігаючи здатність реагувати залежно від зміни поведінки особи.

Ключові моменти цієї позиції (бойової стійки) такі.

Широка база. Ноги на ширині плечей. Така позиція (бойова стійка) забезпечує стійку бокову рівновагу. Вага тіла рівномірно розподіляється на обидві ноги.

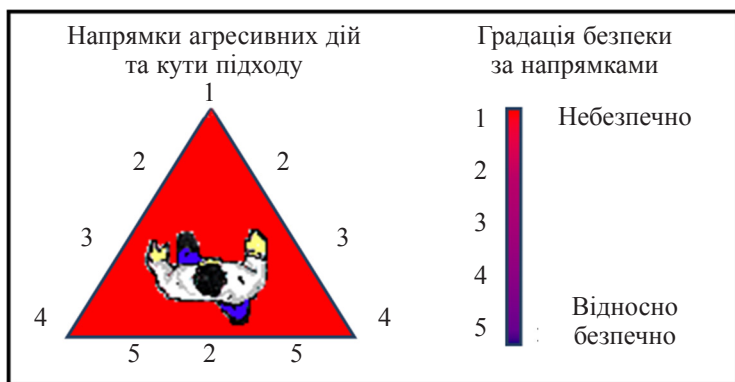

Схема трикутника

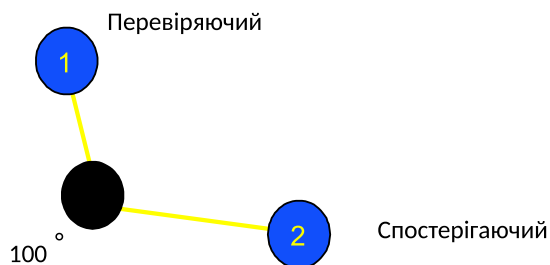

Рисунок 2.4

Схема подвійного трикутника

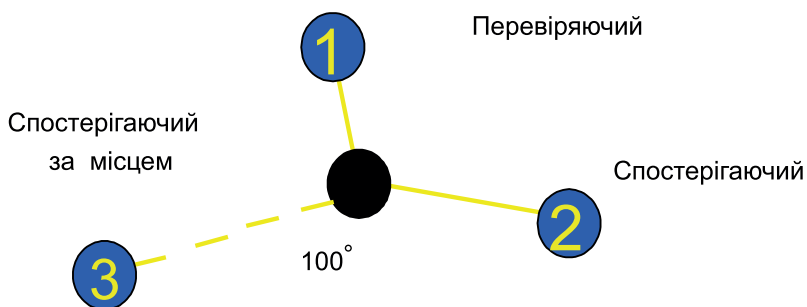

Рисунок 2.5

Центр ваги. Вага тіла рівномірно розподілена на обидві ноги без напруження колін і щиколоток.

Положення ніг. Ноги розставлені, носки – в напрямку особи. Нога з боку зброї відставлена назад, протилежна нога попереду, відстань – ширина плечей. Така бойова стійка забезпечує стійку рівновагу.

Пряма голова. Ця позиція (бойова стійка) дає змогу врівноважити вагу тіла на ногах. Голова утримується на осі «голова – шия – корпус».

Положення рук. Руки відкриті, утримуються перед собою у стані постійної готовності. Лікті притиснуті до корпусу (див. рис. 2.6). Недоцільно витягувати вперед передпліччя (забезпечує захист правоохоронця від перехоплення). Руки перебувають у стані постійної готовності.

Рисунок 2.6

Така бойова стійка забезпечує ефективний і своєчасний захист, а також можливість швидкої протидії фізичній агресії та її припинення.

Ключові моменти цієї бойової стійки такі.

Широка база. Ноги на ширині плечей. Така бойова стійка забезпечує стійку бокову рівновагу. Вага тіла рівномірно розподіляється на обидві ноги.

Глибока база. Ця бойова стійка зберігає рівновагу «вперед/назад». Нога з боку зброї відставлена назад, інша – висунута вперед.

Знижений центр ваги. Зниження центра ваги збільшує стійкість рівноваги, коліна зігнуті без блокування для забезпечення рухомості.

Позиція ніг. Нога, що попереду, повернута на 30° всередину, аби блокувати прямі й бокові удари в коліно і захистити пахову ділянку. Нога з боку зброї носком спрямовується на порушника.

Пряма голова. Голова утримується на осі «голова – шия – корпус» над центром ваги, щоб уникнути втрати рівноваги вперед чи назад.

Позиція рук. Руки відкриті (пальці не складені в кулак) і утримуються на рівні шиї. Лікті притиснуті до корпусу. Передпліччя не відставлені, щоб уникнути перехоплення (див. рис. 2.7).

Рисунок 2.7

Контрольні запитання

1. Які основні фактори є потенційно небезпечними (смертельними) під час можливого застосування заходів фізичного впливу (сили)?
2. Назвіть головні чинники (умови), що забезпечують повернення зі служби військовослужбовців живими й неушкодженими.
3. Яку роль виконують руки (права, ліва) під час виконання прийомів або дій спеціальних прийомів боротьби (заходів фізичного впливу, сили)?
4. Яке призначення бойової стійки?
5. Назвіть технічні особливості універсального положення тіла.
6. Що таке зона спостереження?
7. Розкрийте поняття зони фізичного контакту.
8. Що таке інтимна зона (дистанція клінча)?
9. Назвіть зони завдання ударів по частинах тіла і ступінь їх ураження.
10. Що таке повний ухил і які його основні тактичні (технічні) складники?
11. Що являє собою трикутник агресії?
12. Назвіть основні компоненти схеми трикутника.
13. Які основні компоненти подвійного трикутника?

Обов'язкові й додаткові фізичні вправи

1. Виконати стандартну підготовчу частину: спрямованість – спеціальні прийоми боротьби, заходи фізичного впливу, сили; час на підготовчу частину – 8–10 хв.

2. Технічна (тактична) підготовка: виконати тренування приготувань до бою з гумовим кийком, виконати удари гумовим кийком на місці й у русі (удар кийком: зверху, знизу, навідмах, удар тичком), відпрацювати удари руками (ногами) у поєднанні з ударами гумовим кийком (на місці й у русі); виконати важіль руки назовні, досередини, загин руки за спину; тренувати безпечні стійки і тактичні пересування з гумовим кийком; виконати «бій із тінню» – поєднання ударних дій руками, ногами (на місці й у русі), виконати удари гумовим кийком по умовному противникові з положення лежачи (колін), тренувати прийоми нападу на противника у поєднанні з ударами руками та гумовим кийком. Час на відпрацювання завдання – 20–25 хв.

3. Фізичні вправи: згинання-розгинання рук в упорі лежачи, присідання із сендбегом, веслування на гребному концепті, тренування ударів руками й ногами на боксерському мішку. Час на відпрацювання завдання – 20–25 хв.

2.3 Ударна техніка. Блокувальні удари

Блокувальні удари 1-го типу (без повороту корпусу)

Прямий блокувальний удар

Відкритою долонею

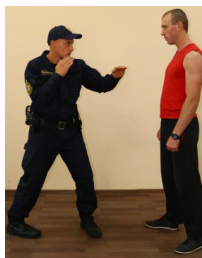
Динамічна техніка завдання удару дає змогу створити достатню ударну силу для зупинення фізичної агресії (див. рис. 2.8: *а* – прямий блокувальний удар; *б* – прямий блокувальний удар із боку зброї).

Мета: нейтралізація дихання, зупинення руху, нападу.

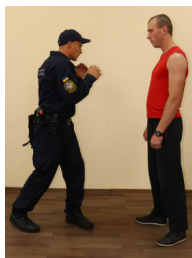
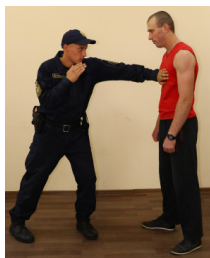
Ключові моменти удару:

- розпрямити захисну руку вперед без замаху (прямолінійна траєкторія);
- завдати удар долонею;

- активна рука перебуває в захисті;
- лінія плечей на осі руки у момент удару;
- під час удару блокувати таз;
- не блокувати своє дихання, видихнути у момент удару.

a

б

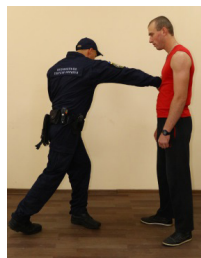

Рисунок 2.8

Після виконання прийому перейти в положення захисту або прийняти бойову стійку, яка забезпечує здійснення блокувальних ударів та/або застосування іншого логічного прийому: загин руки за спину, важіль руки досередини тощо.

Нижній блокувальний удар

Відкритою долонею

Динамічна техніка завдання удару дає змогу створити достатню ударну силу для зупинення фізичної агресії (рис. 2.9).

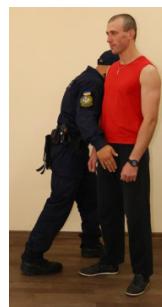
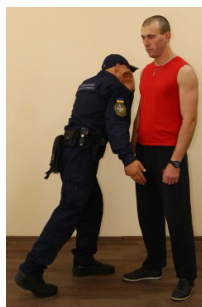
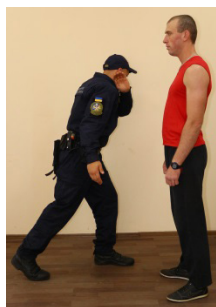

Рисунок 2.9

Мета: нейтралізація дихання, руху, нападу.

Ключові моменти удару:

- провести повний ухил;

- розпрямити руку вниз;
- завдати удар долонею;
- інша рука перебуває в захисті;
- під час удару блокувати таз;
- не блокувати своє дихання, видихнути у момент удару.

Наприкінці прийому повернутись у захист або позицію для блокувальних ударів та/або здійснити інший логічний прийом: загин руки за спину тощо.

Удари ліктем збоку

Динамічна техніка завдання удару дає змогу створити достатню ударну силу для зупинення фізичної агресії (рис. 2.10).

Мета: нейтралізація дихання, руху, нападу.

Ключові моменти удару:

- зігнути руку в передпліччі, здійснювати рух уперед плечем;
- спрямувати лікоть на порушника (рука паралельна землі);
- завдати удар кінцем ліктя;
- інша рука перебуває в захисті;
- лінія плечей на осі ліктя у момент удару;
- під час удару блокувати таз;
- не блокувати своє дихання, видихнути у момент удару.

Наприкінці виконання прийому повернутись у захист або позицію для блокувальних ударів та/або здійснити інший логічний прийом: загин руки за спину тощо.

Рисунок 2.10

Удари коліном

Динамічна техніка завдання удару дає змогу створити достатню ударну силу для зупинення фізичної агресії (рис. 2.11).

Мета: нейтралізація дихання, руху, нападу.

Ключові моменти удару:

- провести повний ухил;
- контролювати лікоть і голову;
- підняти коліно без замаху і завдати удару по осі;
- зберігати прямолінійну траєкторію удару;
- під час удару блокувати таз;
- не блокувати своє дихання, видихнути у момент удару.

Кінцева фаза технічної дії передбачає прийняття захисної бойової та/або застосування прийомів нападу (загин руки за спину, важіль руки назовні, важіль руки досередини тощо).

Рисунок 2.11

Удари ногою

Динамічна техніка завдання удару дає змогу створити достатню ударну силу для зупинення фізичної агресії (див. рис. 2.12).

Мета: нейтралізація дихання, руху, нападу.

Ключові моменти удару:

- завдати прямий удар без замаху;
- зберігати прямолінійну траєкторію, утримуючи опорну ногу на осі удару;
- руки тримати перед собою в захисній позиції;
- під час удару заблокувати таз;
- не блокувати своє дихання, видихнути у момент удару.

Наприкінці застосування ударної техніки ногою (ногами) перейти у захисну стійку або здійснити логічне завершення технічної дії, виконуючи загин руки за спину, задню підніжку, важіль руки досередини тощо.

Рисунок 2.12

Блокувальні удари 2-го типу (з поворотом корпусу)

Удар відкритою долонею з поворотом корпусу

Динамічна техніка завдання удару дає змогу створити достатню ударну силу для зупинення фізичної агресії (рис. 2.13: *а* – удар захисною рукою; *б* – удар активною рукою).

Рисунок 2.13

Мета: нейтралізація дихання, руху, нападу.

Ключові моменти удару:

- виконати круговий рух стегном під час завдання удару;
- тримати руку злегка зігнутою, лікоть спрямувати назовні;
- здійснити рух руки по круговій траєкторії;

- завдати удару долонею, вільну руку тримати в захисті;
- під час удару заблокувати таз;
- не блокувати своє дихання, видихнути у момент удару.

Кінцева фаза технічної дії передбачає прийняття захисної бойової стійки та/або застосування прийомів нападу (загин руки за спину, важіль руки назовні, важіль руки досередини тощо).

Удари ліктем

Динамічна техніка завдання удару дає змогу створити достатню ударну силу для зупинення фізичної агресії (рис. 2.14).

Мета: нейтралізація дихання, руху, нападу.

Ключові моменти удару:

- зігнути руку в передпліччі, здійснювати рух уперед плечем;
- спрямувати лікоть на противника (рука перпендикулярна землі);
- завдати удар ліктем без замаху, іншу руку тримати в захисті;
- під час удару повернути таз;
- не блокувати своє дихання, видихнути у момент удару.

Наприкінці застосування ударної техніки ногою (ногами) перейти у захисну стійку або здійснити логічне завершення технічної дії, виконуючи загин руки за спину, задню підніжку, важіль руки досередини тощо.

Рисунок 2.14

Удари коліном з поворотом корпусу

Динамічна техніка завдання удару дає змогу створити достатню ударну силу для зупинення фізичної агресії (див. рис. 2.15).

Мета: нейтралізація дихання, руху, нападу.

Ключові моменти удару:

- виконати повний ухил;
- контролювати лікоть і голову;
- підняти коліно прямо по осі;
- виконати удар коліном круговим рухом зверху вниз;
- не блокувати своє дихання, видихнути у момент удару.

Кінцева фаза технічної дії передбачає прийняття захисної бойової стійки та/або застосування прийомів нападу (загин руки за спину, важіль руки назовні, важіль руки досередини тощо).

Рисунок 2.15

Удари ногою збоку з розворотом тулуба

Динамічна техніка завдання удару дає змогу створити достатню ударну силу для зупинки фізичної агресії (рис. 2.16).

Мета: нейтралізація рухомості нападника.

Ключові моменти удару:

- удар завдавати ногою без замаху;
- виконати поворот тулуба на опорній нозі;

Рисунок 2.16

- руки тримати в захисній позиції перед собою;
- під час удару зафіксувати таз;
- не блокувати своє дихання, видихнути у момент удару.

Наприкінці застосування ударної техніки ногою (ногами) перейти у захисну стійку або здійснити логічне завершення технічної дії, виконуючи загин руки за спину, задню підніжку, важіль руки досередини тощо).

Контрольні запитання

1. Назвіть основні блокувальні удари 1-го типу.
2. Назвіть основні блокувальні удари 2-го типу.
3. Які удари руками ви знаєте і якими володієте?
4. Які удари ногами ви знаєте і якими володієте?

Обов'язкові й додаткові фізичні вправи

1. Виконати стандартну підготовчу частину: спрямованість – спеціальні прийоми боротьби, заходи фізичного впливу, сили; час на підготовчу частину – 8–10 хв.

2. Технічна (тактична) підготовка: тренування ударів руками (кулаками, долонями) на боксерських мішках; відпрацювання ударів ногами (збоку, прямо, знизу); комбінована техніка роботи рук і ніг; робота у парах на лапах (відпрацювання ударів ліктями, колінами, долонями); бій із тіню; комбінована техніка рук і ніг. Час на відпрацювання завдання – 20–25 хв.

3. Фізичні вправи: тренування у підтягуванні різними хватками у різний спосіб; тренування м'язів кору; вправи з гантелями; навантаження на велотренажері; стретчинг. Час на відпрацювання завдання – 20–25 хв.

2.4 Техніка контролю. Спеціальні та підготовчі вправи

Стійки, переміщення, дистанція

Стійки

Лівостороння (правостороння)

Вага тіла розподілена рівномірно. Руки складені долонями (бажано, ліва на правій) у районі сонячного сплетіння (рис. 2.17).

Правобічна – у віддзеркаленні (рис. 2.18).

Переміщення

Виконуються з лівосторонньої (правосторонньої) стійки приставним кроком спиною вперед, ліворуч або праворуч.

Дистанції

Дистанція між правоохоронцем і правопорушником має становити відстань для безпечного спілкування (1,5 – 2 м). Утримуючи дистанцію, правоохоронець повинен перебувати до правопорушника у положенні лівобічної стійки для того, аби його зброя була на максимальній відстані (рис. 2.19).

У разі намагання правопорушника скоротити дистанцію правоохоронець мусить утримувати безпечну відстань, за необхідності подаючи вербальні команди, наприклад: «Не рухатись!», «Не наближатися!».

Рисунок 2.17

Рисунок 2.18

Рисунок 2.19

Методичні рекомендації. Під час вивчення бойових стійок використовується груповий метод навчання. Звертати увагу на правильне положення рук і координацію тіла. Переміщення і дистанції слід вивчати у парах, звертаючи увагу на цілісність бойових стійок, дотримання заданої дистанції, не допускати схрещення ніг.

Заборонено перебувати у фронтальній стійці до правопорушника чи на одній лінії з ним.

Перекиди

Перекид уперед

Вихідне положення – упор навприсядки.

Поставити руки перед собою, притиснути підборіддя до грудей, округлити спину (рис. 2.20, *а*) – прийняти положення групування.

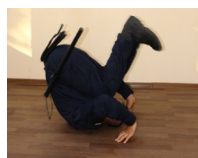
Відштовхнутися ногами, зробити перекид уперед (рис. 2.20, *б, в*) і вийти у вихідне положення – навприсядки (рис. 2.20, *г*).

а

б

в

г

Рисунок 2.20

Перекид спиною вперед

Вихідне положення – упор навприсядки.

Прийняти положення групування (рис. 2.21, *а*).

Виконати перекид через голову назад у положенні групування. Руки поставити долонями на поверхню біля плечей (рис. 2.21, *б, в*). Відштовхуючись руками від поверхні, вийти у вихідне положення навприсядки (рис. 2.21, *г*).

а

б

в

г

Рисунок 2.21

Перекид уперед через праве (ліве) плече
Вихідне положення – стоячи на лівому коліні, права нога попереду, руки долонями на поверхні.
Підборіддя притиснуте до лівого плечового суглоба (рис. 2.22, а).
Відштовхуючись лівою ногою від поверхні, виконати перекид через праве плече (рис. 2.22, б).

Вихідне положення – стоячи на лівому коліні, права нога попереду, руки долонями на поверхні.

Відштовхуючись лівою ногою від поверхні, виконати перекид через праве плече (рис. 2.22, б).

Перекид спиною вперед через праве (ліве) плече

Виконати перекид спиною вперед через ліве (праве) плече (рис. 2.23, б, в). Вийти у положення стоячи на правому (лівому) коліні (рис. 2.23, г).

Методичні рекомендації. Опанувавши техніку перекидів із положення стоячи на колінах, доцільно перейти до їх відпрацювання з положення стійки (тренування здійснювати спочатку на м'якій поверхні, після засвоєння техніки – на твердій).

Зазначений розділ вивчається із застосуванням групового й поточного методів. Звертати увагу на прийняття положення групування (спина округлена, підборіддя притиснуте до грудей).

Самострахування

Самострахування під час падіння вперед

Падіння вперед виконується з будь-якої стійки (рис. 2.24, а).

Падаючи, розвести ноги назад-убік, амортизуючи падіння руками долоньями донизу, обіпертися на передпліччя (рис. 2.24, б).

Опорну функцію виконують тільки передпліччя і носки ніг (таз і коліна поверхні не торкаються). Виконавши падіння, розвернутись у бік небезпеки, прийняти захисну позицію (рис. 2.24, в; 2.24, г; 2.24, д – виконання може бути травматичним).

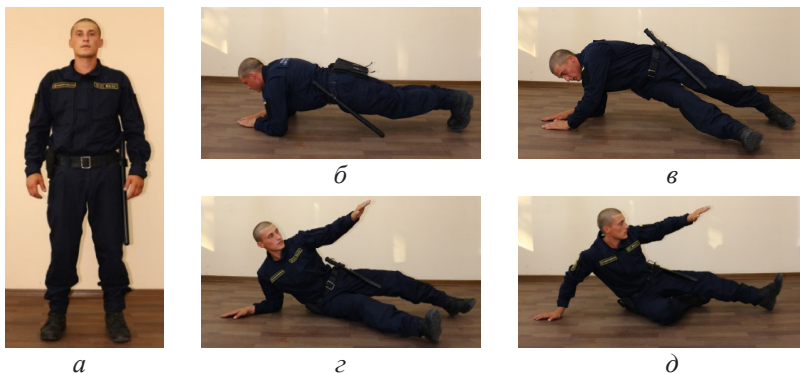

Рисунок 2.24

Самострахування під час падіння на спину

Вихідне положення – стоячи (див. рис. 2.25, а).

Згрупуватися, схрестити руки перед собою, присісти, виконати перекид на спину з випереджальним ударом руками об килим (див. рис. 2.25, б; 2.25, в).

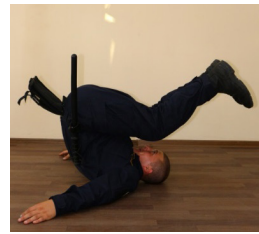
Після відпрацювання цієї вправи з положення навприсядки виконувати її з положення стоячи.

а

б

в

Рисунок 2.25

Методичні рекомендації. Удар об килим необхідно виконувати повною поверхнею прямих рук долонями донизу.

Самострахування під час падіння на спину через перешкоду
Звернути увагу на групування (рис. 2.26).

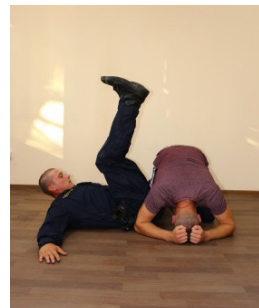
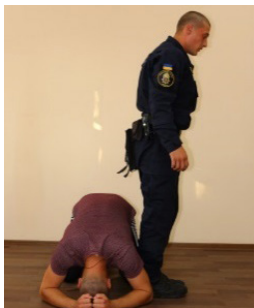

Рисунок 2.26

Самострахування під час падіння на бік

Вихідне положення – напівприсядки (рис. 2.27, а).

Згрупуватися, виконати переكات на бік із випереджальним ударом однією рукою об килим (рис. 2.27, б).

а

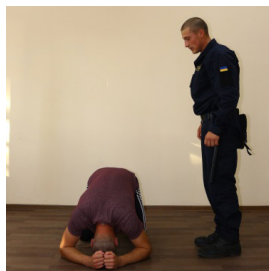
б

Рисунок 2.27

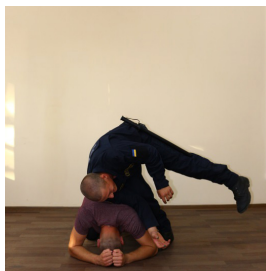
Методичні рекомендації. Удар об килим виконувати повною поверхнею прямої руки долонею донизу. Вправу виконувати в обидва боки. Після відпрацювання цієї вправи з положення на вприсядки потрібно її виконувати з положення стоячи.

Самострахування під час падіння на бік через перешкоду

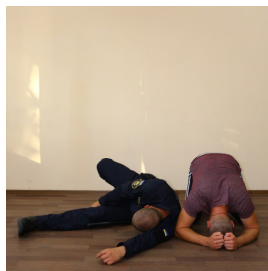
Вихідне положення – фронтальна стійка, партнер перебуває у положенні партеру (рис. 2.28). Виконати перекид через ліве (праве) плече через перешкоду (рис. 2.28, а; 2.28, б; 2.28, в). Вправу виконувати в обидва боки.

а

б

в

Рисунок 2.28

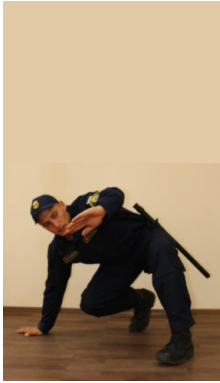
Методичні рекомендації. Цей розділ вивчається із застосуванням групового, поточного методів та відпрацюванням елементів у парах. Звертати увагу на утримання положення групування (спина округлена, підборіддя притиснуте до грудей), не допускати ударів головою під час падіння.

Відпрацьовується лише на захисній поверхні (матах) або у борцівському залі.

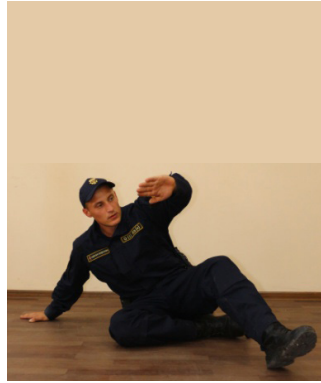
Тактичний підйом

Вихідне положення – із положення лежачи на правому боці, утримуючи ліву руку у позиції захисту, спираючись на праву руку (див. рис. 2.29, а), відштовхнутися нею, швидко встати на обидві ноги, прийнявши лівосторонню стійку (див. рис. 2.29, б; 2.29, в), рухаючись від загрози.

Методичні рекомендації. Для самозахисту захисна рука має бути на рівні обличчя. Вправа вивчається із застосуванням поточного методу та відпрацюванням у парах.

а

б

в

Рисунок 2.29

Контрольні запитання

1. Які бойові стійки ви знаєте?
2. Які елементи самострахування під час падінь найефективніші?
3. Назвіть основні акробатичні вправи системи спеціальної фізичної підготовки військовослужбовців.
4. Які безпечні дистанції під час затримання правопорушників ви знаєте?
5. Які безпечні техніки переходу з положення лежачи у стійку (і у зворотному напрямі) ви знаєте?

Обов'язкові й додаткові фізичні вправи

1. Виконати стандартну підготовчу частину: спрямованість – спеціальні прийоми боротьби, заходи фізичного впливу, сили; час на підготовчу частину – 8–10 хв.

2. Технічна (тактична) підготовка: виконати самострахування різними способами (під час падінь: назад, уперед, на боки, через перешкоду тощо); виконати акробатичні вправи (перекиди вперед, назад, через праве, ліве плече, гімнастичне колесо, рандати); бій із тіню з контролем дистанції; вправи у парах (перехід із положення лежачи у стійку з атакою противника ударною технікою та кидком, контратака супротивника зі стійки – удар, захват, кидок, утримання). Час на відпрацювання завдання – 20–25 хв.

3. Фізичні вправи: вправи з гантелями та гирями, тренування м'язів спини, веслування на гребному тренажері. Час на відпрацювання завдання – 20–25 хв.

2.5 Техніка контролю. Тактика супроводу правопорушника

Позиція підходу

Вихідне положення: для вербального спілкування із правопорушником правоохоронець повинен прийняти позицію підходу. Перебуваючи на безпечній відстані (1,5–2 м) у лівобічній стійці, руки зігнуті у ліктьових суглобах під кутом 90° , складені долоня на долоні на рівні сонячного сплетіння (рис. 2.30).

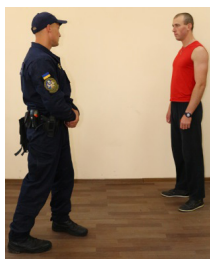
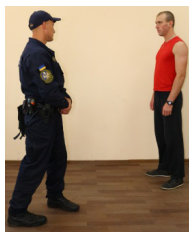

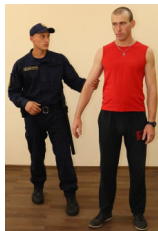
Рисунок 2.30

Позиція ескорту (переваги)

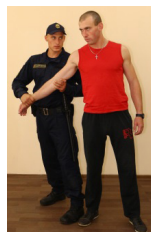
Із позиції підходу (рис. 2.31, а) скоротити відстань до порушника таким чином, аби опинитися до нього під кутом не більше 45° праворуч ззаду, утримувати праву руку порушника своєю лівою рукою за плече вище ліктя (рис. 2.31, б), а правою – за зап'ястя (рис. 2.31, в).

а

б

в

Рисунок 2.31

Методичні рекомендації. Якщо правоохоронець є шульгою, позиція ескорту приймається у віддзеркаленні.

Супровід у разі співпраці

Вихідне положення – позиція інтерв'ю (рис. 2.32, а) або позиція підходу / позиція переваги (рис. 2.32, б).

а

б

Рисунок 2.32

Супровід під час пасивного спротиву правопорушника

Вихідне положення – позиція підходу / позиція переваги (рис. 2.33, а).

За необхідності утримуючи правопорушника за праву пряму руку, штовхальними рухами вгору-ліворуч змусити його рухатись у потрібному напрямку (рис. 2.33, б).

а

б

Рисунок 2.33

Методичні рекомендації. Під час супроводу перебувати збоку (праворуч, ліворуч) від правопорушника. У разі необхідності подавати вербальні команди щодо напрямку руху.

2.6 Техніка контролю. Застосування заходів поліцейського примусу – фізичної сили

Загин руки за спину ущемленням зап'ястя

Вихідне положення – позиція ескорту/переваги (див. рис. 2.34, а; 2.34, б).

Правопорушник намагається чинити опір (рис. 2.34, в). Виконати загинання руки за спину з ущемленням зап'ястя (рис. 2.34, г – 2.34, з).

Рисунок 2.34

Методичні рекомендації. Для утримання контролю лікоть правопорушника повинен щільно упиратись у живіт правоохоронця.

Загин руки за спину з контролем ліктьового суглоба

Вихідне положення – позиція ескорту / позиція переваги (рис. 2.35).

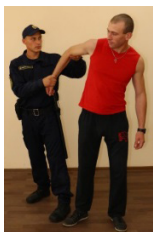

а

б

Рисунок 2.35

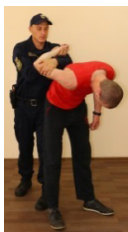
Правопорушник намагається чинити опір (рис. 2.36, *а*). Виконати загин руки правопорушника за спину з контролем ліктьового суглоба (рис. 2.36, *б*; 2.36, *в*; 2.36, *г*) і подальшим поваленням на землю (рис. 2.36, *д*; 2.36, *е*; 2.36, *ж*).

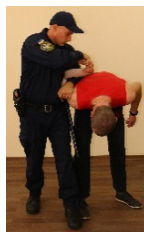
а

б

в

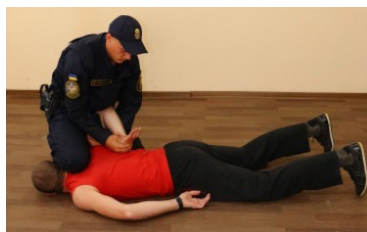
г

д

е

ж

Рисунок 2.36

Варіант супроводу з контролем ліктьового суглоба та підборіддя правопорушника подано на рис. 2.37, *а*; 2.37, *б*.

а

б

Рисунок 2.37

Методичні рекомендації. Звернути увагу:

- контроль ліктьового суглоба;
- передпліччя правоохоронця перебуває на спині правопорушника.

Приведення правопорушника у положення лежачи на грудях:

- обертання праворуч з одночасним тиском на лікоть і опусканням на коліно ближче до затриманого;
- перекриття та висікання ногою ноги правопорушника.

Усі дії виконувати одночасно з поданням команд правопорушникові.

У разі співпраці правопорушника больові впливи зменшувати.

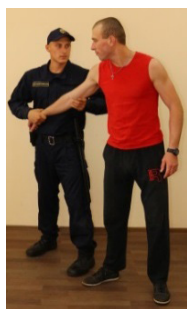
Важіль руки досередини

Вихідне положення – позиція ескорту / позиція переваги (див. рис. 2.38, а).

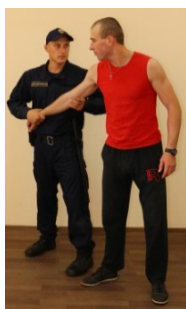
Правопорушник намагається чинити спротив (див. рис. 2.38, б).

Із кроком правої ноги назад та одночасним ривком правої руки правопорушника за зап'ястя і поштовхом у плече вивести його з рівноваги вперед, здійснюючи больовий контроль на ліктьовий суглоб. Змусити його прийняти положення лежачи на животі (див. рис. 2.38, в; 2.38, г; 2.38, д).

Виконати больовий контроль (див. рис. 2.38, е; 2.38, ж).

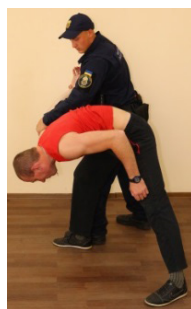
а

б

в

г

д

е

ж

Рисунок 2.38

Методичні рекомендації. Особливу увагу приділити виведенню правопорушника з рівноваги, контролю плечового та ліктьового суглобів, поданню вербальних команд.

Повалення вузлом руки назовні

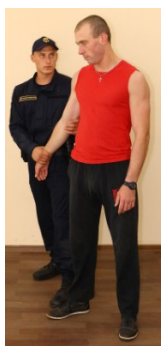
Вихідне положення – позиція ескорту / позиція переваги (див. рис. 2.39, а).

Правопорушник намагається чинити опір (див. рис. 2.39, б).

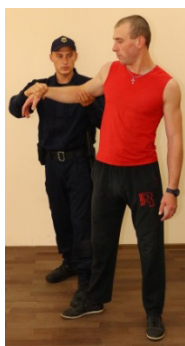
Виконати вузол руки назовні (див. рис. 2.39, в; 2.39, г; 2.39, д; 2.39, е).

Не розриваючи вузла рук, перевести правопорушника у положення лежачи на животі (див. рис. 2.39, ж; 2.39, з; 2.39, и), виконати больовий контроль – ущемлення зап'ястя (див. рис. 2.39, к).

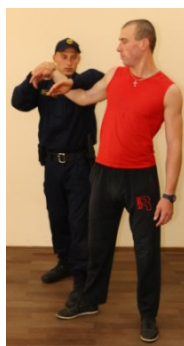
Методичні рекомендації. Під час виконання вузла назовні, розриваючи дистанцію кроком правої ноги назад по колу, не відпускаючи захвата, вивести правопорушника з рівноваги.

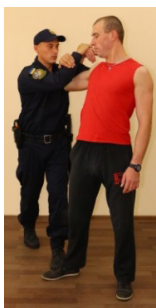
а

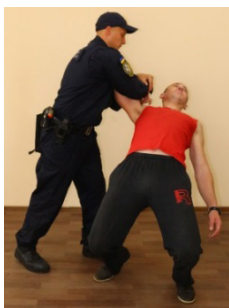
б

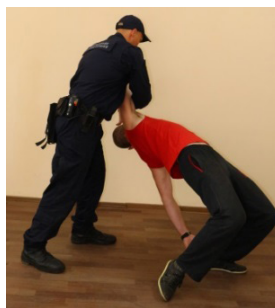
в

г

д

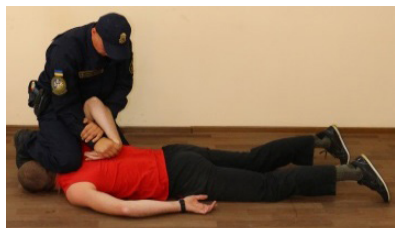
е

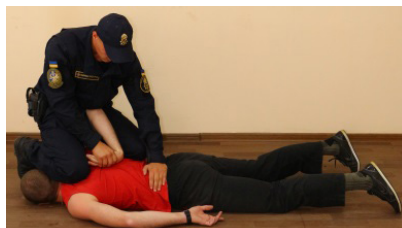
ж

з

и

к

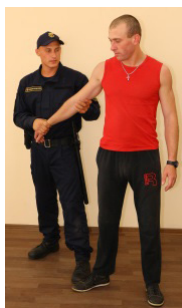
Рисунок 2.39

Кидок «вихват ніг ззаду»

Вихідне положення – позиція ескорту / позиція переваги (рис. 2.40, а).

Правопорушник намагається чинити опір (рис. 2.40, б). Поштовхом у спину та задню поверхню стегна виконати кидок «вихват ніг ззаду».

Виконати больовий контроль (рис. 2.40, в – 2.40, е).

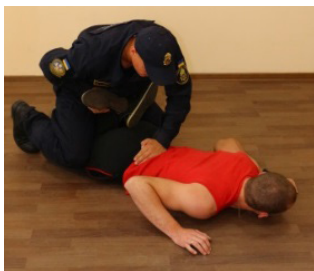
а

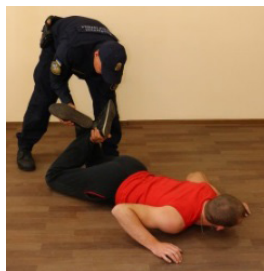
б

в

г

д

е

Рисунок 2.38

Методичні рекомендації. Захват за ноги нижче колін виконати одночасно з поштовхом у спину та задню поверхню стегна.

Повалення за шию, голову

Вихідне положення – позиція ескорту / позиція переваги (див. рис. 2.41, а).

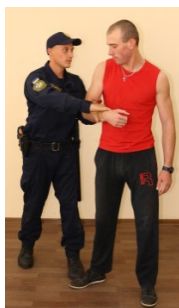
Правопорушник намагається чинити опір (див. рис. 2.41, б).

Виконати утримання правопорушника ззаду за шию, іншою рукою відвести його голову назад (див. рис. 2.41, в; 2.41, г), вивести з рівноваги і звалити його на землю (див. рис. 2.41, д; 2.41, е).

Привести правопорушника у положення лежачи на животі (рис. 2.41, *ж*), виконати больовий контроль (рис. 2.41, *з*).

а

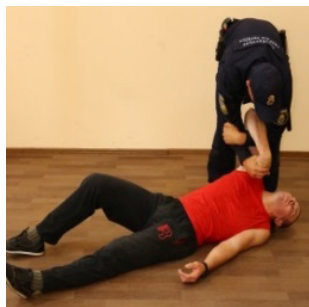
б

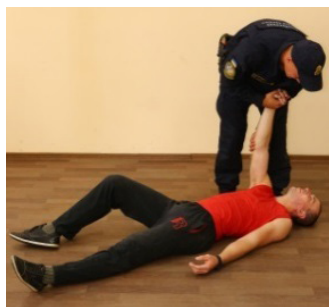
в

г

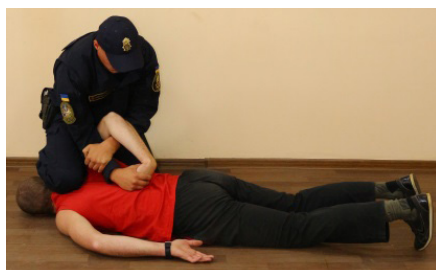
д

е

ж

з

Рисунок 2.41

Повалення за шию, голову у складі патруля

Вихідне положення – правоохоронці у позиції ескорту / позиції переваги (див. рис. 2.42, *а*).

Правопорушник чинить опір (див. рис. 2.42, *б*).

П-1 утримує правопорушника за руки. П-2 однією рукою утримує правопорушника за шию, а іншою натискає під носом, блокуючи його голову (рис. 2.42, *в*; 2.42, *г*). Виконати завалювання правопорушника (рис. 2.42, *д*).

Виконати больовий контроль: П-1 – рук (рис. 2.42, *е*), П-2 – ніг (рис. 2.42, *ж*).

а

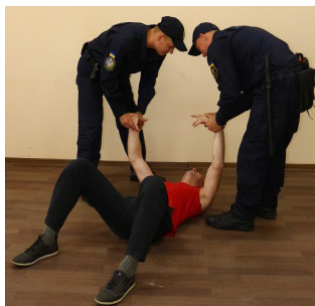
б

в

г

д

е

ж

Рисунок 2.42

Методичні рекомендації. Звернути увагу на виведення правопорушника з рівноваги; під час виконання вузла руки рукою – контроль замка (захвата); контроль коліном шиї та попереку; виконання больового контролю – дожимом кисті.

Усі дії виконувати одночасно з поданням команд правопорушникові.

У разі співпраці правопорушника больові впливи зменшувати.

Контрольні запитання

1. Назвіть складники тактики супроводу правопорушника.
2. Які технічні складники супроводу в разі пасивного спротиву правопорушника?
3. Назвіть основні технічні елементи техніки контролю, застосування заходів поліцейського примусу – фізичної сили.
4. Які основні прийоми нападу (затримання правопорушника) ви знаєте?

Обов'язкові й додаткові фізичні вправи

1. Виконати стандартну підготовчу частину: спрямованість – спеціальні прийоми боротьби, заходи фізичного впливу, сили; час на підготовчу частину – 8–10 хв.

2. Технічна (тактична) підготовка: тренування елементів самострахування; тренування прийомів нападу; відпрацювання кидкової техніки з переходом на больові прийоми у партері; тренування техніки затримання й супроводу противника; відпрацювання ударної техніки рук на лапах із партнером. Час на відпрацювання завдання – 20–25 хв.

3. Фізичні вправи: тренування у підтягуванні на перекладині; лазіння по канату; тренування м'язів кору, жим лежачи штанги, присідання зі штангою, стречинг. Час на відпрацювання завдання – 20–25 хв.

2.7 Техніка контролю. Поверхневий огляд, надягання кайданків

Діставання кайданків (рис. 2.43).

Рисунок 2.43

Пістолетний хват (рис. 2.44).

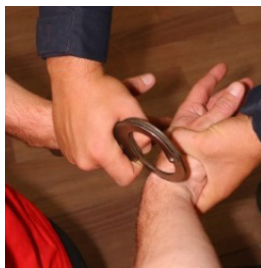
Рисунок 2.44

Надягання кайданків на зап'ястя з боку мізинця (рис. 2.45, а).

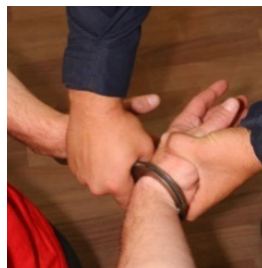
Надягання кайданків на зап'ястя з боку великого пальця (рис. 2.45, б; 2.45, в).

а

б

в

Рисунок 2.45

***Поверхневий огляд у положенні стоячи (стоячи навколішки),
руки затриманого за спиною, пальці у замку (у разі співпраці)***

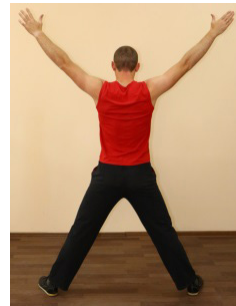
А. Вихідне положення – позиція підходу (рис. 2.46, а). Подати команди: «Руки догори, пальці в сторони» (рис. 2.46, б), «Обертатися кругом, поки не скажу «стоп», «Стоп» – правопорушник опинився спиною до поліцейського (рис. 2.46, в). «Ноги широко, носки нарізно» (рис. 2.46, г), «Руки за спину, пальці в замок, долоньями догори», «Руки від спини» (рис. 2.46, д; 2.46, е).

а

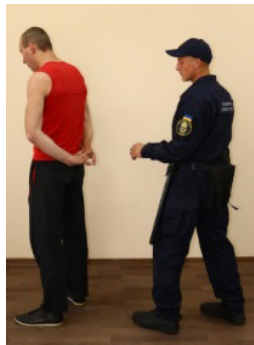
б

в

г

д

е

Рисунок 2.46

Виконати захват лівою рукою за замок зі сторони мізинця, прокрутити його догори та вивести правопорушника з рівноваги (див. рис. 2.47, а). Запитати: «Чи є у вас предмети, які можуть завдати мені шкоди, або заборонені речі?»

Виконати поверхневу перевірку (див. рис. 2.47, б; 2.47, в; 2.47, г).

Рисунок 2.47

Для огляду правопорушника з лівого боку перехопити замок правою рукою та виконати огляд (рис. 2.48, а; 2.48, б).

Рисунок 2.48

Б. Подати команду: «Стати на праве коліно, на ліве коліно, нога на ногу» (рис. 2.49, а; 2.49, б; 2.49, в), «Руки від спини» (рис. 2.49, г; 2.49, д; 2.49, е).

Рисунок 2.49

Захопити лівою рукою замок з боку мізинця та прокрутити його догори. Виконати поверхневу перевірку (рис. 2.50).

Рисунок 2.50

Методичні рекомендації. Поверхневий огляд виконувати згори донизу: розпочинати з головного убору, тулуб підозрюваного умовно розділити на сектори (звернути увагу на ділянку пояса (ремня)). Перед початком огляду запитати: «Чи є у вас предмети, які можуть заподіяти мені шкоду, або заборонені речі?». Украй важливо під час проведення поверхневого огляду уникати ковзних і проводжуваних рухів долонями, використовувати лише кінчики пальців рук та промацування.

Надягання кайданків у разі співпраці

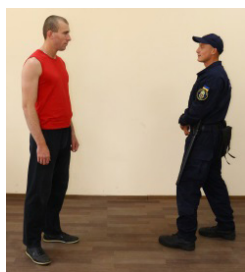
А. Вихідне положення – позиція підходу (див. рис. 2.51, *а*).

Руки правопорушника заведені назад, долоні розгорнуті догори. Подати команди: «Руки догори, пальці в сторони» (див. рис. 2.51, *б*), «Обертатися кругом, поки не скажу «стоп», «Стоп» – правопорушник опинився спиною до правоохоронця (див. рис. 2.51, *в*), «Ноги широко, носки нарізно», «Руки опустити», «Руки назад, долонями догори» (див. рис. 2.51, *г*; 2.51, *д*).

Виконати захват лівою рукою за праву кисть правопорушника з боку мізинця так, аби його пальці були перпендикулярні підлозі.

Правою рукою надягти нижнє кільце кайданків на зап'ястя з боку великого пальця (див. рис. 2.52, *а*). Надягти верхнє кільце на ліве зап'ястя з боку великого пальця (див. рис. 2.52, *б*; 2.52, *в*).

Перевірити щільність надягання кайданків і поставити на фіксатор (див. рис. 2.53).

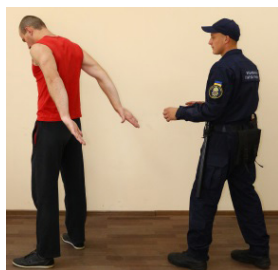
а

б

в

г

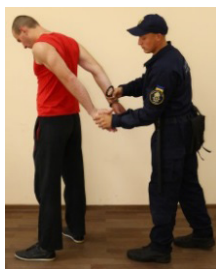

д

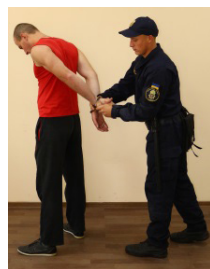
Рисунок 2.51

а

б

в

Рисунок 2.52

Рисунок 2.53

Супровід виконувати з правого, лівого боку правопорушника. Правою рукою тримати за ліве плече вище ліктя, лівою – за кисть цієї самої руки. Така позиція супроводу виконується в разі співпраці (рис. 2.54, *а*).

Якщо правопорушник виявляє непокору, покласти праву руку на його шию, одночасно підіймаючи руки кайданками догори, підсилюючи больову дію, доки він не нахилить тулуб уперед (рис. 2.54, *б*).

а *б*

Рисунок 2.54

Б. Вихідне положення – позиція підходу (рис. 2.55, *а*). Подати команди: «Руки догори, пальці в сторони» (рис. 2.55, *б*), «Обертатися кругом, поки не скажу «стоп», «Стоп!», «Ноги широко, носками нарізно» (рис. 2.55, *в*), «Руки назад, пальці в замок, долонями назовні» (див. рис. 2.56, *а*).

а *б* *в*

Рисунок 2.55

«Руки від спини», виконати захват лівою рукою за замок зі сторони мізинця і прокрутити його догори. Надягти нижнє кільце кайданків на праве зап'ястя з боку великого пальця (див. рис. 2.56, *б*).

Лівою рукою виконати захват за середній палець лівої руки правопорушника, вигнути його назовні і розірвати замок (рис. 2.56, в). Надягнути верхнє кільце кайданків на ліве зап'ястя правопорушника з боку великого пальця (рис. 2.56, г).

Рисунок 2.56

Перевірити щільність надягання кайданків і поставити на фіксатор (рис. 2.57).

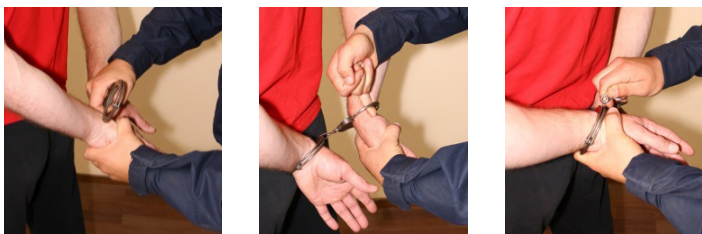

Рисунок 2.57

Супровід виконувати в разі співпраці – рис. 2.58, а, у разі спротиву – рис. 2.58, б.

Рисунок 2.58

Надягання кайданків у разі співпраці виконувати, коли правопорушник стоїть навколішках, руки за спиною, пальці в замку долонями назовні (рис. 2. 59).

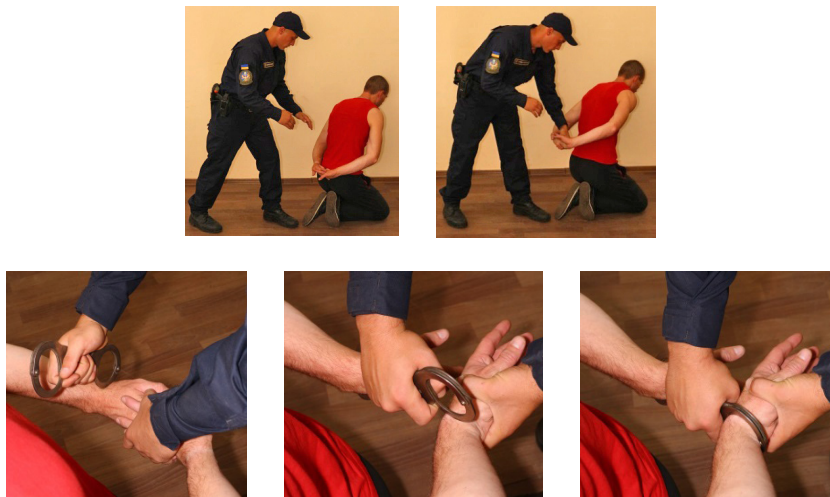

Рисунок 2.59

Надягання кайданок у положенні лежачи на животі

Вихідне положення – правоохоронець виконав больовий контроль, правопорушник лежить на животі (див. рис. 2.60).

Правою рукою дістати кайданки, лівою продовжуючи контроль зап'ястя (див. рис. 2.60). Виконати захват лівою рукою за ліву долоню правопорушника, розігнути руку й надягти нижнє кільце кайданків на зап'ястя з боку великого пальця. Подати команду «Ліву руку за спину». Виконати захват за ліву долоню і надягти верхнє кільце кайданків на зап'ястя з боку великого пальця (див. рис. 2.60).

Поверхневий огляд у положенні лежачи

Вихідне положення – правопорушник лежить на животі, руки за спиною у кайданках (див. рис. 2.61, а). Перевернути правопорушника на лівий бік за його праву руку (див. рис. 2.61, б).

Виконати присід зі спини. Лівим коліном виконати контроль голови, натискаючи на шию, правим коліном опертись у правий бік правопорушника так, аби права рука правопорушника була

на правому стегні поліцейського (рис. 2.61, в). Виконати поверхневу перевірку тулуба, відвести праву ногу, зігнуту в коліні, назад і виконати поверхневу перевірку нижніх кінцівок (рис. 2.61, з). Перевернути правопорушника на правий бік, виконати поверхневу перевірку таким самим чином, як і на лівому боці (рис. 2.61, д).

Рисунок 2.60

а

б

в

г

д

Рисунок 2.61

Методичні рекомендації. Усі дії виконувати з одночасним поданням команд; попередити правопорушника про свої дії; у разі співпраці больовий вплив зменшувати.

Під час виконання поверхневого огляду не втрачати контроль над правопорушником.

Надягання кайданок у положенні лежачи після застосування заходів фізичного впливу у складі патруля

Вихідне положення – контакт і прикриття (рис. 2.62, а).

А. Правопорушник виявляє непокору. П-1 переходить до позиції ескорту / позиції переваги (рис. 2.62, б).

а

б

Рисунок 2.62

Правопорушник чинить опір (див. рис. 2.63, а).

П-2 виконує кидок вихватом ніг ззаду (див. рис. 2.63, б).

П-1 виконує больовий контроль, П-2 утримує ноги хрест-навхрест (див. рис. 2.63, в – 2.63, ж).

Б. Варіант больового контролю ніг (див. рис. 2.64).

Методичні рекомендації. Завалювання правопорушника можна виконати у будь-який інший спосіб. Під час виконання поверхневої перевірки не втрачати контроль над правопорушником.

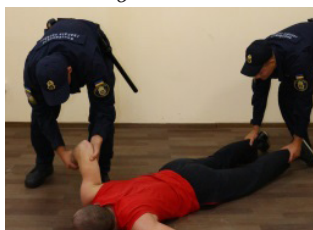
а

б

в

г

д

е

ж

Рисунок 2.63

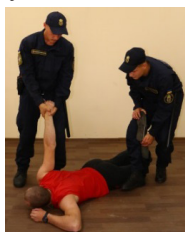
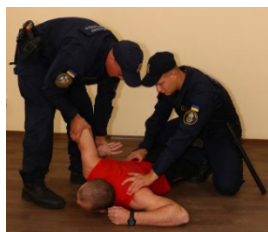

Рисунок 2.64

Спосіб підйому правопорушника у кайданках і його конвоювання

Вихідне положення – правопорушник у кайданках лежить на животі (рис. 2.65).

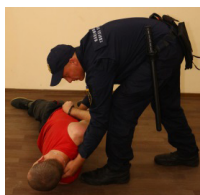

Рисунок 2.65

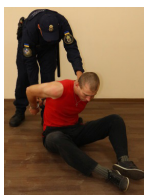
Подати команду: «Ліву ногу під себе» (рис. 2.66, а; 2.66, б). Підштовхуючи правопорушника, змусити його підняти у бік зігнутої ноги (рис. 2.66, в – 2.66, ж).

а

б

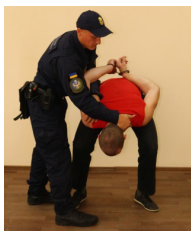
в

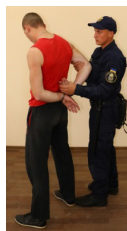
г

д

е

ж

Рисунок 2.66

Методичні рекомендації. У разі співпраці підймання правопорушника здійснювати без больового впливу (лише допомагати), подаючи вербальні команди.

Контрольні запитання

1. Назвіть алгоритм укладання й виймання кайданків.
2. Який найефективніший хват кайданків?

3. Назвіть алгоритм поверхневого огляду у положенні стоячи (стоячи навколiшки), руки затриманого за спиною, пальці в замку (у разі співпраці).

Обов'язкові й додаткові фізичні вправи

1. Виконати стандартну підготовчу частину: спрямованість – спеціальні прийоми боротьби, заходи фізичного впливу, сили; час на підготовчу частину – 8–10 хв.

2. Технічна (тактична) підготовка: тренувати прийоми нападу (важіль руки назовні, важіль руки досередини, загин руки за спину), найпростіші одноборства у партері (тренування у парах больових прийомів, способів утримання та звільнення від них, а також контратак), тренування техніки надягання кайданків у різних положеннях (стійка, коліна, лежачи), тренування техніки обшуку, підймання та конвоювання затриманого, робота у парах на лапах, боротьба у стійці за спрощеними правилами. Час на відпрацювання завдання – 20–25 хв.

3. Фізичні вправи: біг 1,5–2 км; тренування на силових тренажерах; стретчинг; міофасціальний реліз. Час на відпрацювання завдання – 20–25 хв.

2.8 Техніка контролю. Застосування заходів поліцейського примусу – спеціальних засобів (гумовий кийок)

Спосіб діставання гумового кийка (рис. 2.67)

Рисунок 2.67

Методичні рекомендації. Під час діставання гумового кийка лівою рукою його слід притримувати за утримувач.

Стійки (рис. 2.68)

Рисунок 2.68

Удари

Виконувати від плеча (рис. 2.69).

Рисунок 2.69

Удари торцем кийка (рис. 2.70).

Рисунок 2.70

Удари середньою частиною кийка (рис. 2.71).

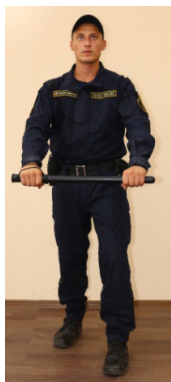
Рисунок 2.71

Методичні рекомендації. Удари виконувати з кроком уперед, назад, скорочуючи або збільшуючи дистанцію, подаючи вербальні команди.

Захисні дії ґумовим кийком

Вихідне положення – кийок утримується обома руками перед собою:

- знизу (рис. 2.72, а);
- зверху (рис. 2.72, б);
- збоку (рис. 2.72, в; 2.72, г).

а

б

в

г

Рисунок 2.66

Блоки (рис. 2.73, 2.74, 2.75)

Рисунок 2.73

Рисунок 2.74

Рисунок 2.75

Захисні дії з використанням гумового кийка (рис. 2.76; див. рис. 2.77, 2.78)

Рисунок 2.76

Рисунок 2.77

Рисунок 2.78

Методичні рекомендації. У разі нападу збоку тулуб повертати у бік небезпеки. Із переходом до контратакувальних дій збільшувати дистанцію. Виконувати рух рукояткою кийка назустріч загрозі.

Звільнення від захвата

Вихідне положення – лівостороння (правостороння) стійка, кийок утримується обома руками. Правопорушник захопив кийок однією рукою (рис. 2.79, а).

Виконати звільнення від захвата швидким обертотом і з кроком уперед або назад (рис. 2. 79, б; 2.79, в; 2.79, г).

Рисунок 2.79

Вихідне положення – правостороння (лівостороння) стійка.

Правоохоронець і правопорушник утримують кийок обома руками (див. рис. 2.80, а).

Виконати звільнення від захвата швидким обертом із кроком уперед або назад (рис. 2.80, б; 2.80, в; 2.80, г).

Рисунок 2.80

Методичні рекомендації. Обертання кийка виконувати таким чином, аби мізинець правопорушника опинився зверху. Здійснити больовий вплив на зап'ястя. У разі підвищення ступеня загрози переходити до застосування зброї.

Контрольні запитання

1. Які основні удари гумовим кийком ви знаєте?
2. Назвіть основні технічні складники захисту з використанням гумового кийка.
3. Назвіть правові підстави застосування гумового кийка (спеціальних засобів).
4. Назвіть основні способи пересування із гумовим кийком в обороні, захисті та контратаці.

Обов'язкові й додаткові фізичні вправи

1. Виконати стандартну підготовчу частину: спрямованість – спеціальні прийоми боротьби, заходи фізичного впливу, сили; час на підготовчу частину – 8–10 хв.
2. Технічна (тактична) підготовка. Час на відпрацювання завдання – 20–25 хв.
3. Фізичні вправи: вправи з медболом, вправи для м'язів кору, підтягування на перекладині різними способами, вправи для м'язів спини, жим штанги лежачи, стретчинг. Час на відпрацювання завдання – 20–25 хв.

2.9 Техніка контролю. Захист від нападу

Захист від нападу

Вихідне положення – правоохоронець у позиції підходу (рис. 2.81, *а*).

Правопорушник виконує удар рукою або намагається схопити правоохоронця за одяг (рис. 2.81, *б*).

Рисунок 2.81

Виконати захист відбивом правою (лівою) рукою ззовні до середини (рис. 2.82, *а* – 2.82, *д*).

Рисунок 2.82

Блокування руки правопорушника підставлянням обох рук (рис. 2.83).

Рисунок 2.83

Методичні рекомендації. Під час виконання захисних дій звертати увагу на таке: переміщення; зайняття позиції переваги; подання вербальних команд; готовність до застосування спеціальних засобів і вогнепальної зброї.

Підставки

Вихідне положення – правоохоронець у позиції підходу (рис. 2.84).

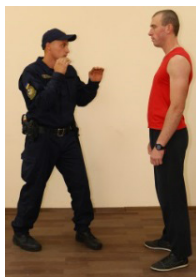

Рисунок 2.84

Правопорушник намагається забрати кийок (див. рис. 2.85).

Захисні дії у партері

А. Вихідне положення – правоохоронець у положенні лежачи на спині, правопорушник стоїть перед ним (див. рис. 2.86, а).

У разі намагання скоротити дистанцію (або завдати удару) виконати удари у стегно й гомілку та підняти у стійку (див. рис. 2.86, б; 2.86, в).

Рисунок 2.85

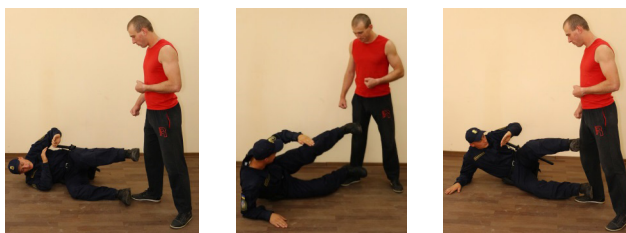

Рисунок 2.86

Б. Вихідне положення – правоохоронець у положенні на спині, правопорушник зверху завдає ударів (позиція «фул маунт») (див. рис. 2.87, а).

Виконати упор лівою гомілкою у тулуб нападника, руками виконати захват за його руку й шию (див. рис. 2.87, б; 2.87, в) і перевернути нападника у бік захопленої руки на спину (див. рис. 2.87, г), сідаючи на нього верхи (див. рис. 2.87, д).

В. Вихідне положення – правоохоронець у положенні лежачи на спині, а правопорушник зверху (позиція «гард») (див. рис. 2.88, а).

Виконати підбив тазом догори, стаючи на місток (див. рис. 2.88, б). Виконати захват його лівої руки (див. рис. 2.88, в), іншою рукою поштовхом у підборіддя перевернути його на спину (див. рис. 2.88, г; 2.88, д).

а

б

в

г

д

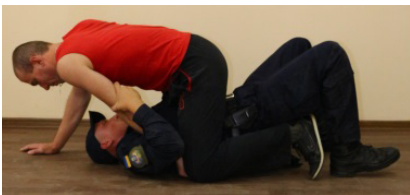
Рисунок 2.87

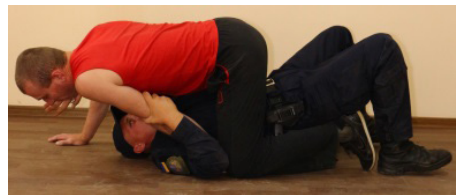
а

б

в

г

д

Рисунок 2.87

Методичні рекомендації. Після виходу з небезпечного положення перейти до застосування спеціального засобу та ТВЗ.

Г. Вихідне положення – правоохоронець у положенні лежачи на животі, правопорушник зверху завдає ударів (позиція «бек маунт») (рис. 2.89, а). Закрити голову, потилицю руками. Виконати групування (коліна до грудей) і скинути нападника зі спини (рис. 2.89, б – 2.89, д).

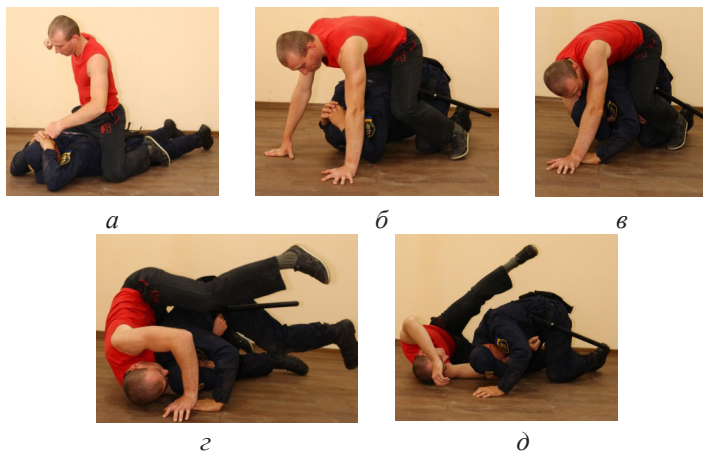

Рисунок 2.89

Виконати захват за однойменне передпліччя нападника і перевернути його на спину (рис. 2.90).

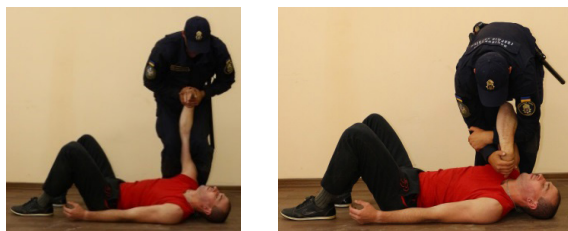

Рисунок 2.90

Захист від захвата за одну чи обидві руки

А. Вихідне положення – правопорушник виконує захват за зап'ястя (передпліччя) правоохоронця однією рукою (див. рис. 2.91, а). Виконати крок правою (лівою) ногою назад

по колу з обертотом тулуба, звільняючись від захвату (рис. 2.91, б). Одночасно виконати захват цього передпліччя правою рукою і прийняти позицію ескорту / позицію переваги (рис. 2.91, в).

Рисунок 2.91

Б. Правопорушник виконує захват за зап'ястя (передпліччя) правоохоронця обома руками (рис. 2.92, а). Звільнити свою ліву руку (рис. 2.92, б) кроком правої (лівої) ноги назад по колу з обертотом тулуба, звільняючись від захвату. Одночасно виконати захват цього передпліччя правою рукою і прийняти позицію ескорту / позицію переваги (рис. 2.92, в; 2.92, г).

Рисунок 2.92

Захист від захвату за одяг на грудях (косий хват)

Вихідне положення – правопорушник захопив правоохоронця обома руками за одяг на грудях (косий хват) (див. рис. 2.93, а).

Виконати захват правою рукою за однойменний лікоть право-
порушника (рис. 2.93, б).

а

б

Рисунок 2.93

Ребром лівої долоні натиснути на його ніс догори-ліворуч і зва-
лити на спину (рис. 2.94), звільнитися від захвата.

Рисунок 2.94

Не відпускаючи руки, виконати вузол руки (рис. 2.95).

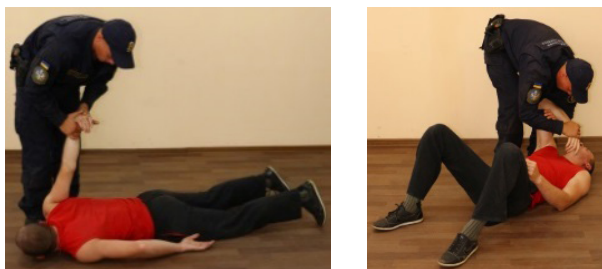

Рисунок 2.95

Перейти на больовий контроль (рис. 2.96).

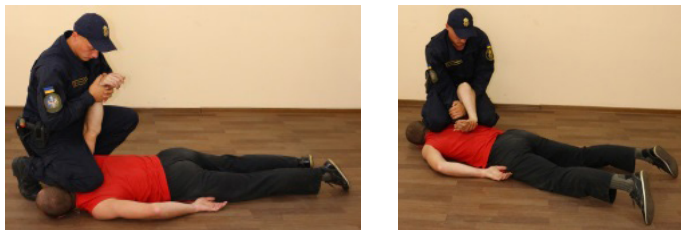

Рисунок 2.96

Захист від захвату за одяг на грудях обома руками (прямий хват)

Вихідне положення – правопорушник захопив правоохоронця обома руками за одяг на грудях (прямий хват) (рис. 2.97, а).

Виконати одночасно захват за руку правопорушника і розслаблювальний удар у гомілку (рис. 2.97, б), після чого виконати важіль руки досередини (рис. 2.97, в; 2.97, г) так, аби правопорушник опинився у положенні лежачи на животі (рис. 2.97, д).

Виконати больовий контроль (рис. 2.97, е; 2.97, ж).

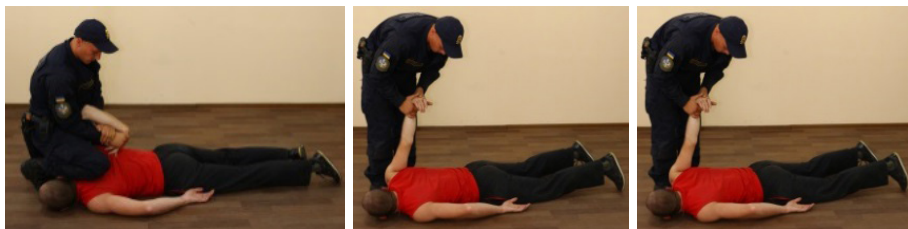

а

б

в

г

д

е

ж

Рисунок 2.97

Вихідне положення – правопорушник захопив правоохоронця однією рукою за одяг на грудях (прямий хват) (рис. 2.98, а).

Звільнитися від захвата (рис. 2.98, б; 2.98, в).

Рисунок 2.98

Виконати больовий контроль у положенні стоячи (рис. 2.99).

Рисунок 2.99

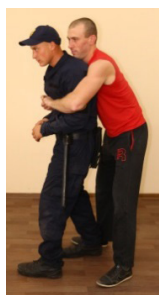
Методичні рекомендації. Під час виконання важеля руки досередини тримати під контролем ліктьовий суглоб правопорушника. У разі втрати контролю після звільнення збільшити дистанцію, перейти до застосування спеціального засобу і ТВЗ.

Захист від обхватів за тулуб ззаду

Вихідне положення – правопорушник обхопив правоохоронця за тулуб ззаду (див. рис. 2.100, а).

З обхватом рук виконати присід з одночасним розведенням рук догори-вбік (див. рис. 2.100, б). Здійснюючи крок лівою (правою) ногою назад, виконати удар і розірвати захват (див. рис. 2.100, в; рис. 2.100, г).

Методичні рекомендації. Для розриву захвата можна виконати розслаблювальний удар у пах, живіт, стопу, гомілку.

а

б

в

г

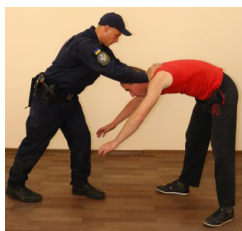
Рисунок 2.100

Захист від захвату обох ніг спереду

Вихідне положення – правопорушник намагається захопити правоохоронця за ноги (рис. 2.101, *а*).

Виконати блокування руками шиї та плечей правопорушника, швидким рухом ніг назад збити його на землю (рис. 2.101, *б*).

Спираючись на спину правопорушника, швидко забігти збоку (рис. 2.101, *в*; 2.101, *г*).

а

б

в

г

Рисунок 2.101

Перейти на контроль і затримання правопорушника (див. рис. 2.102, *а* – 2.102, *д*).

а

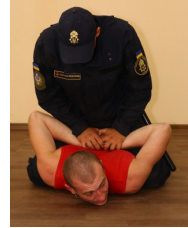
б

в

г

д

Рисунок 2.102

Методичні рекомендації. Під впливом власної ваги і натискаючи на шию правопорушника руками, змусити його лягти на живіт. Під час проведення больового контролю подавати вербальні команди. У разі втрати контролю розірвати дистанцію, перейти до застосування спеціальних засобів і ТВЗ.

Контрольні запитання

1. Які прийоми нападу вам відомі?
2. Назвіть основні способи звільнення від захватів і обхватів противника.
3. Назвіть основні техніки захисту від ударів руками й ногами.
4. Які захисні, атакувальні й контратакувальні дії у партері ви знаєте?
5. Яка кидкова техніка найефективніша при захватах і обхватах противника?

Обов'язкові й додаткові фізичні вправи

1. Виконати стандартну підготовчу частину: спрямованість – спеціальні прийоми боротьби, заходи фізичного впливу, сили; час на підготовчу частину – 8–10 хв.

2. Технічна (тактична) підготовка: вправи у парах на лапах; відпрацювання ударів руками й ногами; відпрацювання прийомів виведення з рівноваги (завалювання) противника зі стійки й колін; тренування утримань, больових і задушливих прийомів у положенні лежачи, тренування прийомів звільнення від захватів противником за руку (руки); тренування прийомів звільнення від захватів і обхватів; найпростіші одноборства у партері за правилами бойового самбо, стретчинг. Час на відпрацювання завдання – 20–25 хв.

3. Функціональний тренінг із використанням засобів кросфіт, стретчинг, міофасціальний реліз. Час на відпрацювання завдання – 20–25 хв.

2.10 Техніка контролю. Захист від нападу з метою заволодіння зброєю

Захват за ТВЗ спереду

Вихідне положення – правопорушник захопив ТВЗ правою рукою (рис. 2.103, *а*; 2.103, *б*; 2.103, *в*).

а

б

в

Рисунок 2.103

Зробити крок правою ногою, повертаючись праворуч (див. рис. 2.104, *а*).

Розірвати дистанцію (див. рис. 2.104, *б*).

Методичні рекомендації. У разі захоплення зброї утримувати її якнайближче до себе.

а *б*
Рисунок 2.104

Вихідне положення – правопорушник захопив ТВЗ обома руками (рис. 2.105, *а*).

Виконати блокування лівою рукою руки правопорушника (рис. 2.105, *б*).

а *б*
Рисунок 2.105

Зробити правою ногою крок назад, обертаючись праворуч (рис. 2.106, *а*).

Розірвати дистанцію (рис. 2.106, *б*).

а *б*
Рисунок 2.106

Методичні рекомендації. У разі захоплення ТВЗ утримувати її якнайближче до себе.

Захист у разі захоплення спереду ТВЗ із кобури

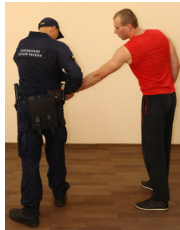
Вихідне положення – правопорушник намагається захопити ТВЗ із кобури (рис. 2.107, *а*).

Виконати блокування правою рукою руки правопорушника (рис. 2.107, *б*), зробити крок лівою ногою назад із обертом ліворуч (рис. 2.107, *в*).

Розірвати дистанцію (рис. 2.107, *г*).

а

б

в

г

Рисунок 2.107

Привести ТВЗ у готовність (рис. 2.108).

Рисунок 2.108

Захист у разі захоплення ззаду за ТВЗ, що знаходиться у кобурі

Вихідне положення – правопорушник намагається захопити ТВЗ ззаду із кобури (див. рис. 2.109, *а*).

Виконати блокування руками руки правопорушника (див. рис. 2.109, *б*).

Зробити крок лівою ногою вперед з поворотом праворуч (див. рис. 1.110, *а*), завдати удару передпліччям по зап'ястю правопорушника (див. рис. 2.110, *б*).

Розірвати дистанцію та привести ТВЗ у готовність (рис. 2.111).

а

б

Рисунок 2.109

а

б

Рисунок 2.110

Рисунок 2.111

Методичні рекомендації. У разі захоплення зброї якнайштільніше притискати руку правопорушника до кобури.

Контрольні запитання

1. Які основні групи прийомів обеззброєння противника вам відомі?
2. Назвіть алгоритм обеззброєння противника в разі погрози пістолетом упритул спереду.
3. Назвіть алгоритм обеззброєння противника в разі удару ножом знизу.
4. Назвіть алгоритм обеззброєння противника в разі спроби заволодіти табельною зброєю.

Обов'язкові й додаткові фізичні вправи

1. Виконати стандартну підготовчу частину: спрямованість – спеціальні прийоми боротьби, заходи фізичного впливу, сили; час на підготовчу частину – 8–10 хв.
2. Технічна (тактична) підготовка: тренувати прийоми бою з ножом, штурмовою гвинтівкою; виконати тренування прийомів обеззброєння противника при уколах ножом (зверху, знизу, прямо, навідмах, комбіновано); тренувати прийоми обеззброєння противника (у разі погрози пістолетом упритул спереду, ззаду, у разі спроби заволодіти зброєю); спаринги за правилами бойового самбо. Час на відпрацювання завдання – 20–25 хв.
3. Фізичні вправи: розтягнення; тренування на кардіотренажері (бігова доріжка); жим штанги лежачи; вправи для м'язів кору; вправи з набивним м'ячем і кросфіт-канатом; тренування м'язів спини; лазіння по канату; стретчинг; міофасціальний реліз. Час на відпрацювання завдання – 20–25 хв.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про Національну гвардію України : Закон України від 14.03.2014 р. *Відомості Верховної Ради*. 2014. № 17. Ст. 594. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/876-18#Text> (дата звернення: 20.10.2024).
2. Про затвердження переліку та Правил застосування спеціальних засобів військовослужбовцями Національної гвардії під час виконання службових завдань : Постанова Кабінету Міністрів України від 20.12.2017 р. № 1024.
3. Про затвердження Інструкції про організацію та несення служби з охорони громадського порядку та забезпечення громадської безпеки військовими частинами (підрозділами) Національної гвардії України : наказ Міністерства внутрішніх справ України від 24.12.2019 р. № 1089.
4. Про затвердження Порядку організації виконання Інструкції про організацію та несення служби з охорони громадського порядку та забезпечення громадської безпеки військовими частинами (підрозділами) Національної гвардії України : наказ командувача Національної гвардії України від 01.07.2021 р. № 270.
5. Каталог спроможностей НГУ : затв. командувачем Національної гвардії України 20.01.2020 р.
6. Доктрина з планування розвитку в Національній гвардії України : наказ командувача Національної гвардії України від 01.03.2023 р. № 150.
7. Доктрина з організації служби : наказ командувача Національної гвардії України від 22.03.2024 р. № 294.
8. Хацаюк О., Воронін А., Кравченко О., Корольов А. Критерії, показники та рівні сформованості готовності майбутніх офіцерів Національної гвардії України до виконання завдань за призначенням. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2020. Вип. 27 (Т. 5). С. 168–176.
9. Mémento l'intervention professionnelle : Centre de production multimédia de la gendarmerie nationale. 2023.

10. Formation Générale à l'intervention professionnelle : Centre de production multimédia de la gendarmerie nationale. 2023.

11. Maîtrise sans arme de l'adversaire (MSAA): Centre de production multimédia de la gendarmerie nationale. 2023.

ДЛЯ НОТАТОК

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ДЛЯ НОТАТОК

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ДЛЯ НОТАТОК

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Навчальне видання

КТИТОРОВ Максим Олександрович
КОМИССАРОВ Микола Леонідович
ХАЦАЮК Олександр Володимирович
ПОПКОВ Єгор Володимирович
ВЛАСОВ Олександр Геннадійович

ОСНОВИ ПРОФЕСІЙНОГО ВТРУЧАННЯ (РЕАГУВАННЯ)

Частина 1
Підручник

Редактор *Я. М. Холоденко*
Комп'ютерне макетування *Д. В. Кубайчук*

Формат 60×90/16 . Папір офсет. Умовн. друк. арк. 5,5.

Наклад прим. Зам. .

Видавець: Київський інститут Національної гвардії України.

Адреса: вул. Оборони Кієва, 7, м. Київ, 03179

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів
видавничої продукції Серія ДК № 7696 від 08.11.2022 р.